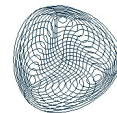

KESKKONNAMINISTEERIUM

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS

EESTI ELANIKE KESKKONNATEADLIKKUS

Eesti 15-74-aastase elanikkonna uuring

Juuli 2012

Tatari 6, 10116 Tallinn
tel (0) 627 7583, faks (0) 627 7584
post@туру-uuringute.ee
www.туру-uuringute.ee

Turu-uuringute AS

SISUKORD

VALIMI SUURUS, MEETOD, TÖÖRÜHM	3
Vastajaskonna struktuur	4
KOKKUVÕTE	5
Keskkonnaprobleemid Eestis.....	8
1.1 Senisest suuremat tähelepanu nõudvad keskkonnateemad Eestis	8
1.2 Hinnangud keskkonnavaldkondade olukorrale Eestis	9
1.3 Hinnang Eesti keskkonnaseisundile tervikuna	12
2 Keskkonnainstitutsioonid	14
2.1 Keskkonnainstitutsioonide usaldusväärsus. Spontaanne.....	14
2.2 Keskkonnainstitutsioonide usaldusväärsus. Nimekirja põhjal.	14
2.3 Keskkonnaministeeriumiga seonduvad märksõnad	16
2.1 Arusaamad Eesti keskkonnakaitsest	17
2.2 Arvamused energiaallikatest	18
2.3 Prioriteetidid elektri tootmisel.....	21
2.4 Keskkonnasõbralik käitumine	22
2.5 Kokkupuuted keskkonna ja loodusega viimase 12 kuu jooksul	26
2.6 Hinnang enda ja kaaskodanike keskkonnateadlikkusele	27
3 Keskkonnaalane teave	29
3.1 Huvi keskkonna-alase teabe vastu	29
3.2 Keskkonnaalase info kättesaadavus kogu Eesti kohta	30
3.3 Missuguse keskkonna-alase info vastu tuntakse huvi?	31
3.4 Keskkonnaalase info kättesaadavus kodukoha kohta	32
3.5 Kust on saadud vajalikku keskkonna-alast infot viimase 12 kuu jooksul?	33
3.6 Postimehe vahelehe Looduse Hääl tuntus.....	37
3.7 Info otsimine veebilehelt www.keskkonnainfo.ee	38
3.8 Info otsimine Maa-ameti Geoportaalist	40
4 Arvamusliidrid	43

VALIMI SUURUS, MEETOD, TÖÖRÜHM

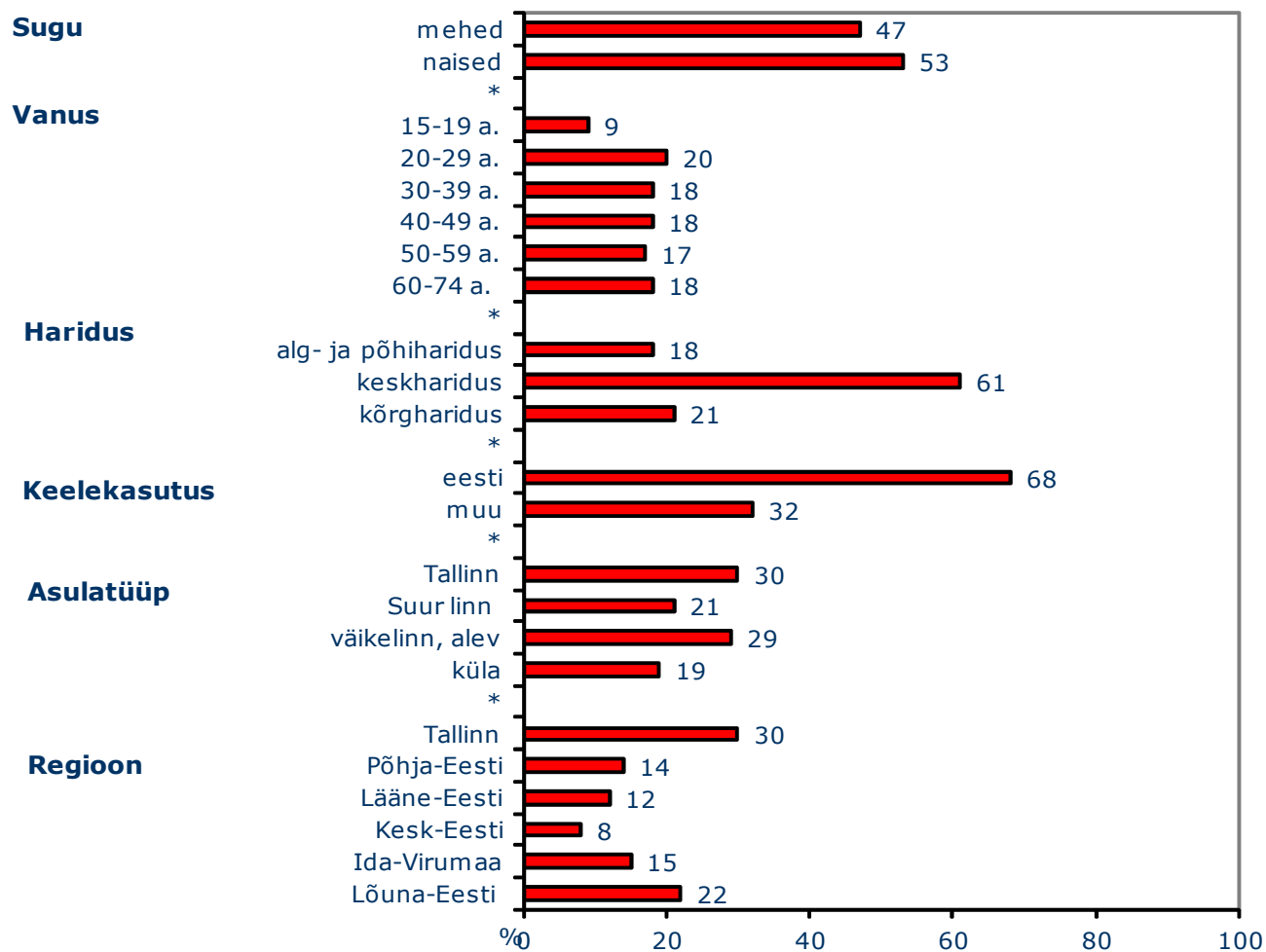
- Küsitluse üldkogum on Eesti 15-74-aastane elanikkond (kokku 1 024267 inimest - ESA, seisuga 1.01.2012.)
- Küsitlus viidi läbi silmast-silma küsitlusena Omnibussi keskkonnas
- Küsitlusperiood oli 31.05-13.06.2012
- Osales 68 intervjuerijat 100 küsitluspunktis
- Vastanute arv on 1005
- Omnibussi valim on mitmeastmeline juhuvalim, mille esimesel astmel määratakse küsitluspunktid vastavalt Eesti administratiivsele jaotusele, asustustüüpidele ja elanikkonnatihedusele. Küsitluspunktis määratakse küsitlejale stardiaadress ja kindel muster, kuidas marsruut kulgeb. Igast valimisse sattunud leibkonnast küsitletakse vaid ühte inimest, kelle valimisel lähtutakse nn noorema mehe reeglist. Ühes küsitluspunktis tehakse 10 intervjuud
- Küsitlemisel anti vastajatele keerulisemate küsimuste puhul vastamise hõlbustamiseks kaardid küsimuse või vastusevariantide tekstiga
- Andmed on kaalutud vastajate soo ja vanuse lõikes vastavusse riiklike statistikaandmetega
- Uuringutulemused on laiendatavad Eesti vastavaealisele elanikkonnale, statistiline kõikumine jääb $\pm 3,4\%$ piiridesse, taustrühmade lõikes võib see olla suurem
- Mõned küsimused uuringuankeedis kordasid 2010.a. läbiviidud uuringu omi, suurem osa on uued või varasemast erineva sõnastusega

Uuringu läbiviimist korraldasid:

- Marina Karpištšenko, Kristel Toom, Rutt Vihtla – küsitluse koordineerimine
- Tõnis Stamberg, Reijo Pohl – andmetöötlus
- Hella Kaldaru – projekti juhtimine, graafikud, aruanne

Vastajaskonna struktuur

Kõik vastajad n=1005

KOKKUVÕTE

- Suuremat tähelepanu nõudvad keskkonnaprobleemid Eestis, mida vastajad spontaanselt pakkusid, olid vesi ja veekogud (18%), prügimajandus (17%), reostus, saaste (15%) ja mets (15%).
- Etteantud loetelu põhjal keskkonnaseisundit Eestis hinnates oli enamuse vastajate arvates puhta joogivee kättesaadavus siiski hea, samuti jäätmeveo korraldus. Kõige parema hinnangu (3,36 4-pallisel skaalal) said loodusrajad ja omal käel loodusega tutvumise võimalused. Kõige madalama hinnangu, kus negatiivsed vastused ületasid positiivseid, sai olukord uute kaevanduste kavandamisel, mere puhtus ja suurtööstuse poolt tekkiva keskkonnasaaste vältimine.
- Kui vastajail paluti loetelust valida 3 valdkonda, mis nõuaksid senisest suuremat tähelepanu, kerkis pingerea etteotsa mets (31%), mida paigutas 3 tähtsama hulka peaaegu iga vastaja. Sellele järgnes mere puhtus (28%) ja jõgede- järvede olukord (27%) – seega taas veekogude puhtus.
- Puhta joogivee kättesaadavus ja õhu puhtus olid väga olulised aspektid Ida-Viru vastajatele. See mure paistis silma ka 2010.a. uuringus.
- Eesti keskkonnaseisundit tervikuna hinnati ülekaalukalt pigem heaks (81%), millele lisandub 4% vastajatest, kes seda pidasid koguni väga heaks. Väga halvaks ei pidanud keskkonna olukorda Eestis keegi.
- Spontaanselt nimetatud usaldusväärsetest keskkonnainstitutsioonidest juhtis vastuste pingerida RMK (17%), mille tulemus on võrreldes 2010.a.-ga jõudsasti kasvanud (5% 2010.a.). Endisest mõnevõrra sagedamini mainiti ka Keskkonnaministeeriumi (7%). Enamus vastajatest (55%) ei osanud nimetada ühtki institutsiooni.
- Ka etteantud nimekirja järgi pälvis usaldushinnanguis suurimat tunnustust RMK (67% täiesti+pigem usaldusväärne; 13% pigem või üldse mitte usaldusväärne). Ka kõik teised keskkonnainstitutsioonid said ülekaalukalt positiivseid hinnanguid, seega on nende maine üldiselt hea.
- Spontaanselt nimetatud märksõnadest, mida paluti öelda seoses Keskkonnaministeeriumiga, mainiti kõige sagedamini (18% vastajatest) loodushoidu, looduskaitset ja looduskaitsealasid. Sellele järgnesid vesi (9%), keskkonnakaitse, keskkond (8%), mets (6%), minister/ K.Pentus (5%). Negatiivseid märksõnu, millest ligi pooled olid seotud maadevahetuse-äri ja korrupsiooniga, mainis 12% vastajatest. Kolmandik vastajatest ei suutnud midagi nimetada.
- Looduskaitsealistest arusaamadest oldi kõige enam nõus väitega, et looduse hoidmine toob meile kasu, mida ei jaganud vaid ca 1% vastajatest. Peaaegu kõik vastajad olid nõus ka väidetega, et looduskaitsealasid ja rahvusparke tuleks rohkem inimestele tutvustada ning et keskkonna olukord on otseselt seotud inimeste elukvaliteediga. Suur enamus (77%) ei olnud nõus väitega, et kui valida 2 võimaluse vahel: kas säilitada looduskeskkonda või

arendada majanduslikult kasumlikku tegevust, tuleb looduskeskkond ohverdada. Siiski pooldas seda 15% vastajatest.

Peaaegu võrdseteks leerideks lahkes vastajaskond küsimuses, kas kiskjaid, kes majanduslikku kahju tekitavad, tuleks hävitada. Maainimeste seas oli pooldajaid veidi rohkem kui vastaseid.

- Energiaallikate hindamisel peeti kokkuvõttes kõige paremateks nii maksumuse, keskkonnasõbralikkuse kui riigi julgeoleku seisukohalt tuult ja puitu/biomassi. Kõige halvemaks jäi tuumaenergia kõigis aspektides, välja arvatud riigi energiajulgeolek, mille puhul veel halvemaks peeti maagaasi. Põlevkivi ainus pluss gaasi ees oli energeetiline julgeolek, muudest (tuul, puit) jäi põlevkivi maha ka selles aspektis.
- Keskkonnasõbralikkuse poolest peeti tuuleenergiat ja puitu ülekaalukalt heaks (vast. 95% ja 81%), põlevkivi ja tuumaenergiat halvaks (pigem või täiesti keskkonnavaenulik vast. 69% ja 70%).
- Järjestades kolm elektritootmise aspekti – vähene kahju keskkonnale, odavus, sõltumatus välismaistest allikatest – said kõik aspektid nii- ja teistsuguseid kohti. Kokkuvõttes jäi siiski pingerea esiossa keskkonnasõbralikkus, II kohale odavus ja III – sõltumatus.
- Keskkonnasõbralikest tegevustest, mille kohta paluti vastajatel öelda, kas nad nii toimivad ja kui sageli, said kõige paremaid tulemusi toidu ostmine arvestusega, et midagi poleks vaja ära visata (sageli+harva 93%), ohtlike jäätmete viimine selleks ettenähtud kohta (88%) ja prügi sorteerimine (87%). Kõige vähem osaletakse keskkonnahoiuga seotud ühistegevuses (51%) ja ostetakse ökomärgisega või mahepõllundussaadusi (61%). Seega käitub enamus vastajatest ankeedis loetletud näidete järgi vähemalt oma sõnul keskkonnasõbralikult.
- Siiski selgus lähemal uurimisel, et keskkondlik aspekt prevaleerib sellise käitumise puhul vaid seoses ohtlike jäätmete, prügi sorteerimise ja keskkonnaüritustes osalemisega. Muudel puhkudel oli ülekaal majanduslikel vm. põhjustel.
- Kokkupuuted keskkonna ja loodusega seisnevad suuremal osal elanikkonnast lihtsa ajaveetmisega looduses. Üle poole vastajaskonnast on viimase 12 kuu jooksul käinud ka loodusõppe- ja matkaradadel (61%), millega ilmselt seletubki RMK edulugu. Loodusmaju jm. loodushariduskeskusi ning loodusteemalisi üritusi on küllastanud küll veidi alla poole elanikest, ent siiski rohkem kui 2010.a. uuringu järgi.
- 84% elanikest peab ennast küllalt keskkonnateadlikuks. Võrreldes 2010.a.-ga on suhtumine endasse muutunud veidi kriitilisemaks (tollal 89%). Seevastu on tõusnud hinnang kaasinimeste keskkonnateadlikkusele (60% väga+pigem keskkonnateadlik) – see arvamus on aasta-aastalt tugevasti paranenud (2010.a. 45%).
- Nagu varemgi, tuntakse kõige suuremat huvi oma kodukoha keskkonnaseisundi vastu (95% väga+pigem huvitab). Muude regioonide (kogu Eesti, kogu maailm, EL riigid) vastu tunneb huvi samuti enamus inimestest, ent see huvi on pigem mõõdukas. Võrreldes 2010.a.-ga on huvi kergelt vähenenud.
- Keskkonnaalane info kogu Eesti kohta on muutunud aina kättesaadavamaks – 64% elanikest leidis tänavu, et see on täiesti või pigem kättesaadav. Vaid 3% leidis, et sugugi mitte.

- Kõige suuremat huvi tuntakse veekogude ja joogivee olukorra vastu (24% spontaansetest vastustest). Sellele järgnesid vaba-aja veetmise võimalused, matkarajad ja puhkealad (10%) ning andmed õhu kohta (10%).
- Oma kodukohaga seotud infost pakuvad vastajaskonnast kõige suuremale osale huvi ohtlike jäätmete äraandmisvõimalused (87%), jäätmete sortimisega (77%) ning loodus- ja matkaradadega seotu (74%).
- Kõige olulisem teabekanal keskkonnainfo saamiseks on endiselt televisioon (63%), eeskätt ETV saadetega Osoon ja AK. Pingereas järgnevad sellele kohalikud (45%) ja üleriigilised (41%) ajalehed (eriti Postimees). Vanusest olenevalt on infoallikates, v.a. TV, suuri erinevusi.
- Postimehe vaheleht Looduse Hää! on teada 27%-le elanikkonnast e. 56%-le Postimehe trükiversiooni lugejaist. Rohkem või vähem järjekindlalt on seda lugenud elanikest 17%, Postimehe lugejaist 35%. Tulemus on veidi langenud võrreldes 2010.a.-ga.
- Veebilehte www.keskkonnainfo.ee ja Maa-ameti Geoportaali on kasutanud väga vähe inimesi, ent vähehaaval toimub liikumine positiivses suunas. Külastused on seotud rohkem isikliku huviga kui tööalase vajadusega.
- Keskkonna-alasteks arvamusiidriteks, kelle arvamust kõige enam usaldatakse, pakuti enamasti samu isikuid, keda 2 aastat tagasi, kuigi proportsioonides on väikseid muutusi. Kõige sagedamini nimetati K.Pentust/ministrit (7%), V.Koržetsit (7%) ja F.Jüssit (6%).

Keskkonnaprobleemid Eestis

1.1 Senisest suuremat tähelepanu nõudvad keskkonnateemad Eestis

Kohe küsitluse alguses paluti vastajatel nimetada vabas vormis selliseid keskkonnaga seotud teemasid, millega tuleks nende arvates senisest tähelepanelikumalt tegelema. 2010.aastal oli selle asemel küsimus, mida peetakse suurimaks keskkonnaprobleemiks Eestis.

Küsimusele andis vastuse 81% vastajaskonnast. Nagu varasemates uuringutes, nii ka nüüd seostus keskkonnakaitse põhiliselt võitlusega reostuse ja saastatuse vastu, sh eriti veekogude puhtusega.

Joonis 1. n=kõik vastajad

Vee ja veekogude puhtus on eriti oluline muukeelsele vastajaskonnale, eestlastest rohkem on nende seas juhitud tähelepanu ka õhupuhtusele. Loogiliselt tõusevad neis küsimustes esile Ida-Virumaa tulemused, kus eelpoolnimetatule lisaks on keskmisest märksa sagedamini (23%) mainitud metsa. Nende muredega paistsid Ida-Viru mitte-eestlased silma ka 2010.a. uuringus.

Prügimajandust toodi esile eriti sageli kõrgharidusega vastajate seas (25%), muudes taustrühmades selles osas märkimisväärseid erisusi ei ilmnenud. Üldiselt mainiti seda keskealiste vastajate seas mõnevõrra sagedamini kui noorte ja vanade seas (erinevalt 2010.a. uuringust, kus seda peeti suureks ohuks eriti 15-19-a. noorte seas).

1.2 Hinnangud keskkonnavaldkondade olukorrale Eestis

Täienduseks eelmisele, spontaanseid vastuseid eeldavale küsimusele esitati vastajatele ka nimekiri keskkonnavaldkondadest ja paluti nende olukorda Eestis hinnata skaalal 1-4 (4=täiesti hea, 1=täiesti halb).

Joonisel 2 on valdkonnad järjestatud hinnanguteskaala keskmise tulemuse põhjal.

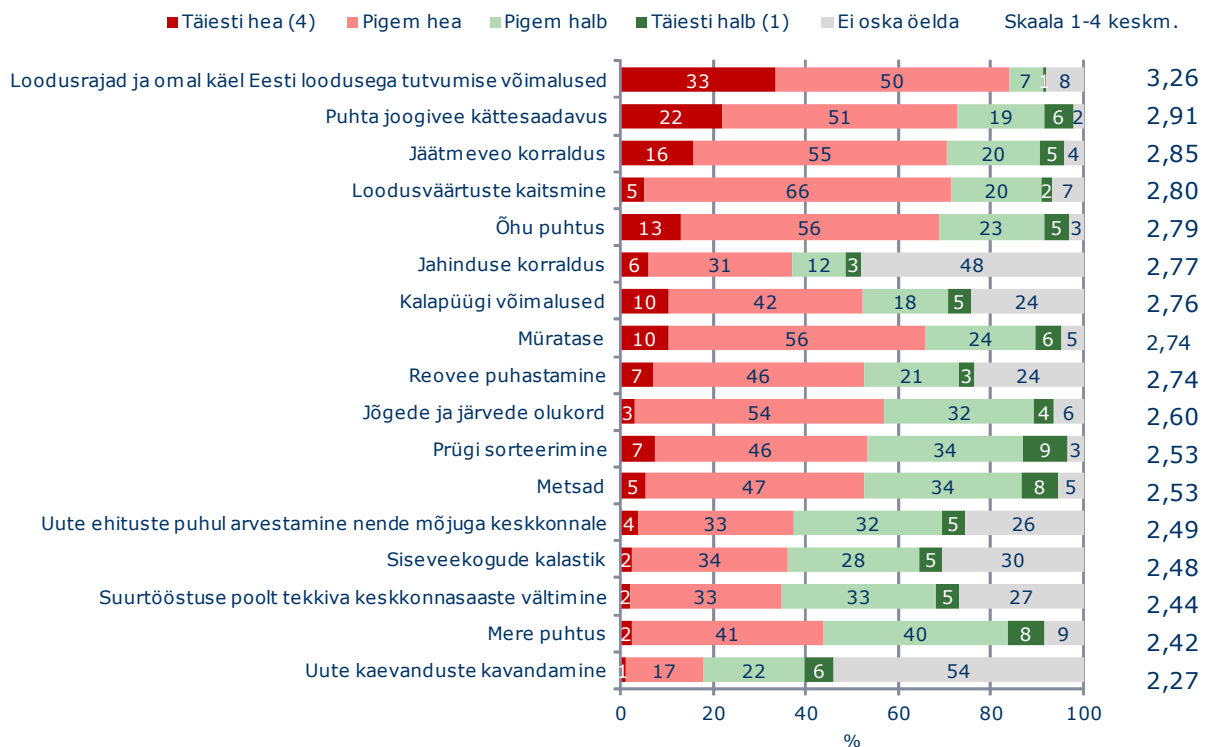
Enamuse keskkonnaaspektide puhul oli inimesi, kes olukorda heaks pidasid, rohkem kui vastupidise arvamuse pooldajaid. Parimaid, ülekaalukalt häid hindeid pälvisid loodusrajad ja omal käel loodusega tutvumise võimalused, puhta joogivee kättesaadavus ja jäätmeveo korraldus. Kõige madalamaks jäi keskmine hinnang uute kaevanduste kavandamisele, mere puhtusele ja suurtööstuse poolt tekitatava saaste vältimisele. Ka 2010.a., mil küsiti, milles nähakse suurimat ohtu Eesti keskkonnale, jäid merereostus ja tööstussaaste kõige ohtlikumate sekka.

Valdkonnad, mille puhul keskmine hinnang olukorrale jäi alla skaala keskmise (st domineeris negatiivne suhtumine), olid ka siseveekogude kalastik ning keskkonnamõjude mitteamestamine uute ehitiste rajamisel.

Kõige enam lahkesidki arvamused uusehitiste keskkonnamõjude arvestamise, prügi sorteerimise ja metsade olukorra kohta, mida umbes pool vastajaskonnast pidas kokkuvõttes küllalt heaks, teine pool aga pigem halvaks. Nende seas leidis neidki, kes nimetatud aspekte pidasid väga heaks või väga halvaks.

Ca pool vastajaskonnast ei osanud arvamust avaldada kaevanduste kavandamise ja jahinduse olukorra kohta. Need aga, kes asjaga kuigivõrd kursis, andsid esimesele ülekaalukalt negatiivse, teisele ülekaalukalt positiivse hinnangu.

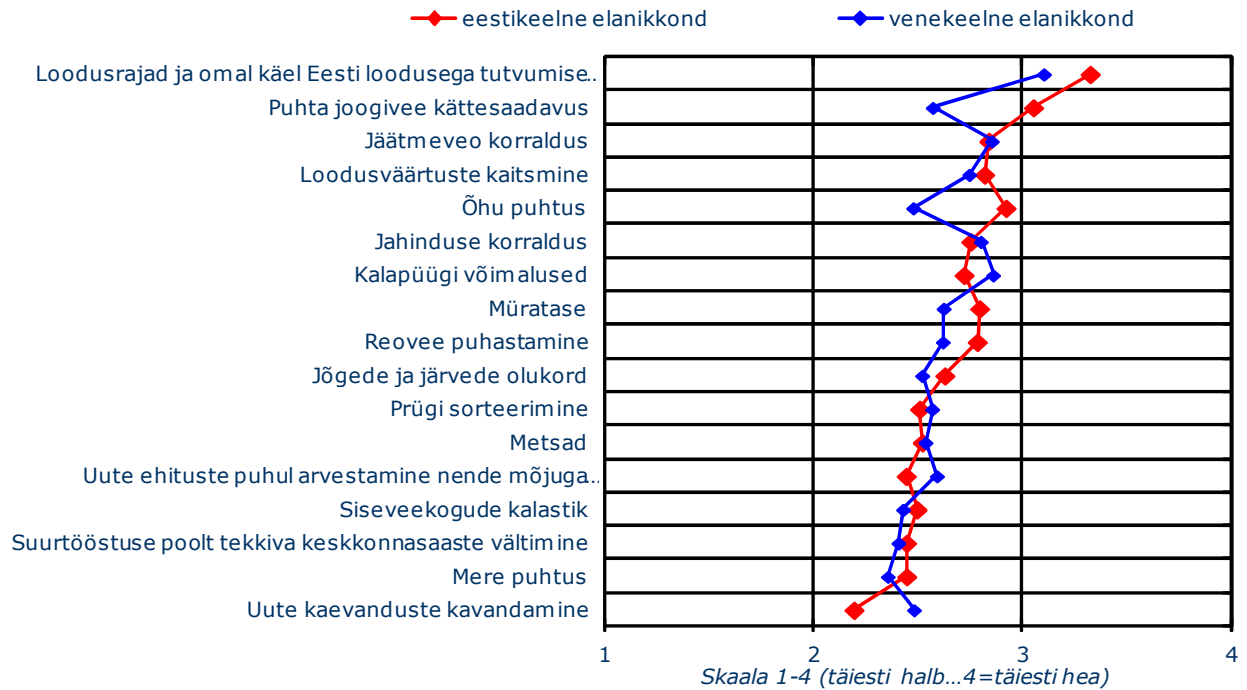
Joonis 2. n=kõik vastajad

Rahvusgruppide lõikes ei erinenud arvamused enamuse aspektide osas. Suur lahknevus aga ilmnes hinnangutes puhta joogivee kättesaadavusele ja õhu puhtusele, mis venekeelse

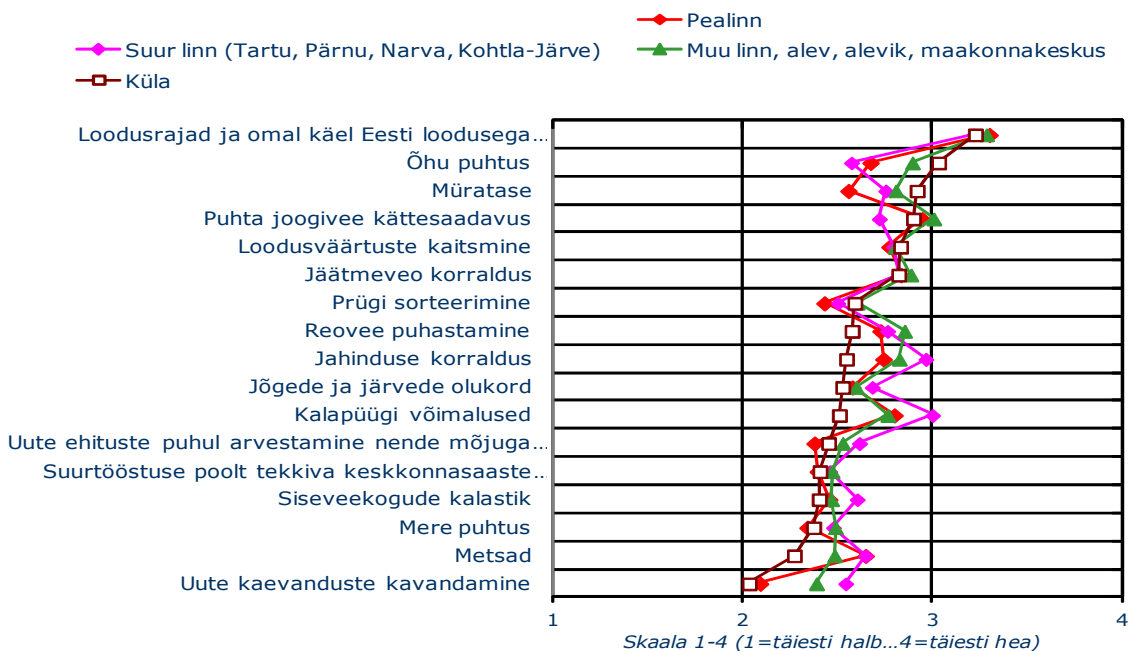
elanikkonna keskmise hinde järgi oli märksa halvemas seisus kui eestlaste arvates. Madal keskmine hinnang kujunes Ida-Viru vastajate arvelt. Nagu eespool öeldud, peeti samu aspekte Ida-Virus erilise tähelepanu vääriolisteks. Uute kaevanduste kavandamisele andsid mitte-eestlased parema hinnangu kui eestlased.

Joonis 3. n=vastajad antud taustrühmas

Elukohast lähtudes erinesid maainimeste vastused linnaelanike omadest mitmes aspektis. Kui õhu puhtuse ja müratasemega oldi maal muidugi märksa rohkem rahul kui linnas, siis eriti kaevanduste rajamise, metsade olukorra, aga ka kalapüügi, jahinduse ja reoveepuhastuse olukorra üle oli rahulolu linlaste omast madalam.

Joonis 5. n=vastajad antud taustrühmas

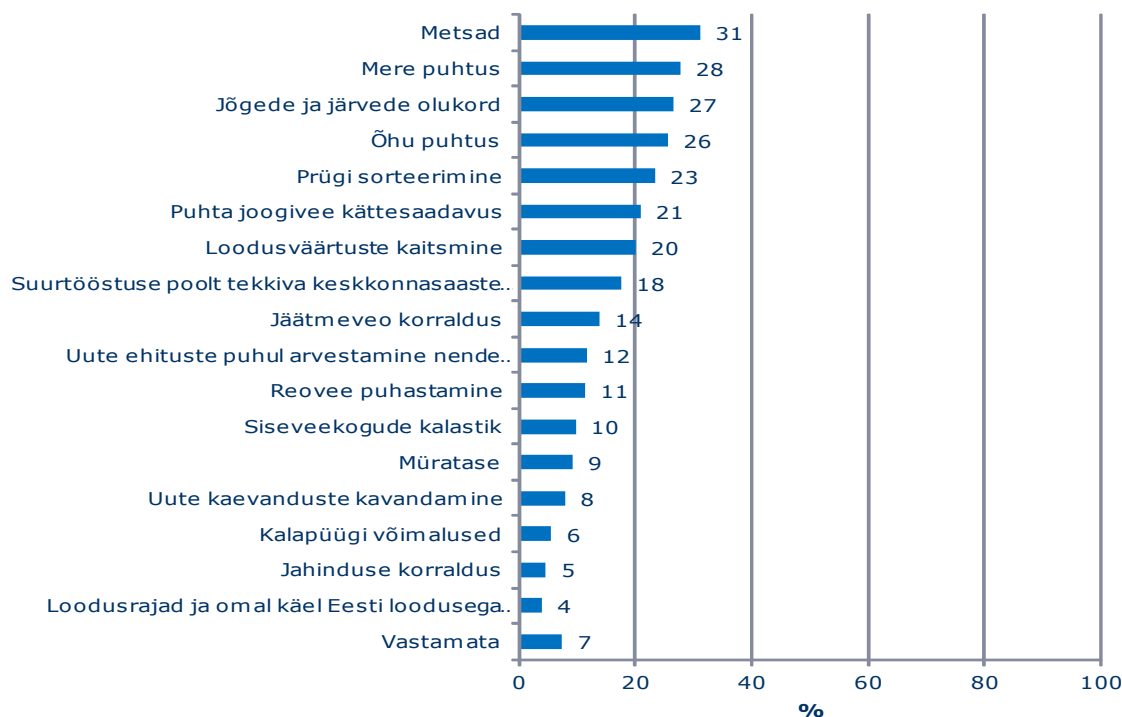

Vanuserühmade aspektist erilisi erinevusi keskmistes hinnangutes ei olnud. Mõnevõrra peeti vaid noorte seas kalapüügi võimalusi ja metsade olukorda paremaks kui vanemate seas.

Kui järgmise sammuna paluti vastajatel eelpool hinnatud loetelust valida 3 valdkonda, millele tuleks Eesti keskkonna seisukohalt senisest rohkem tähelepanu pöörata, langesid tulemused üldjoontes kokku eelpool vaadeldud spontaansete vastuste tulemustega, kuigi 3 valitud valdkonna summas tulid esikohale napilt metsad. Siiski veekogud - mered ning jõed-järved järgnesid neile tihedalt.

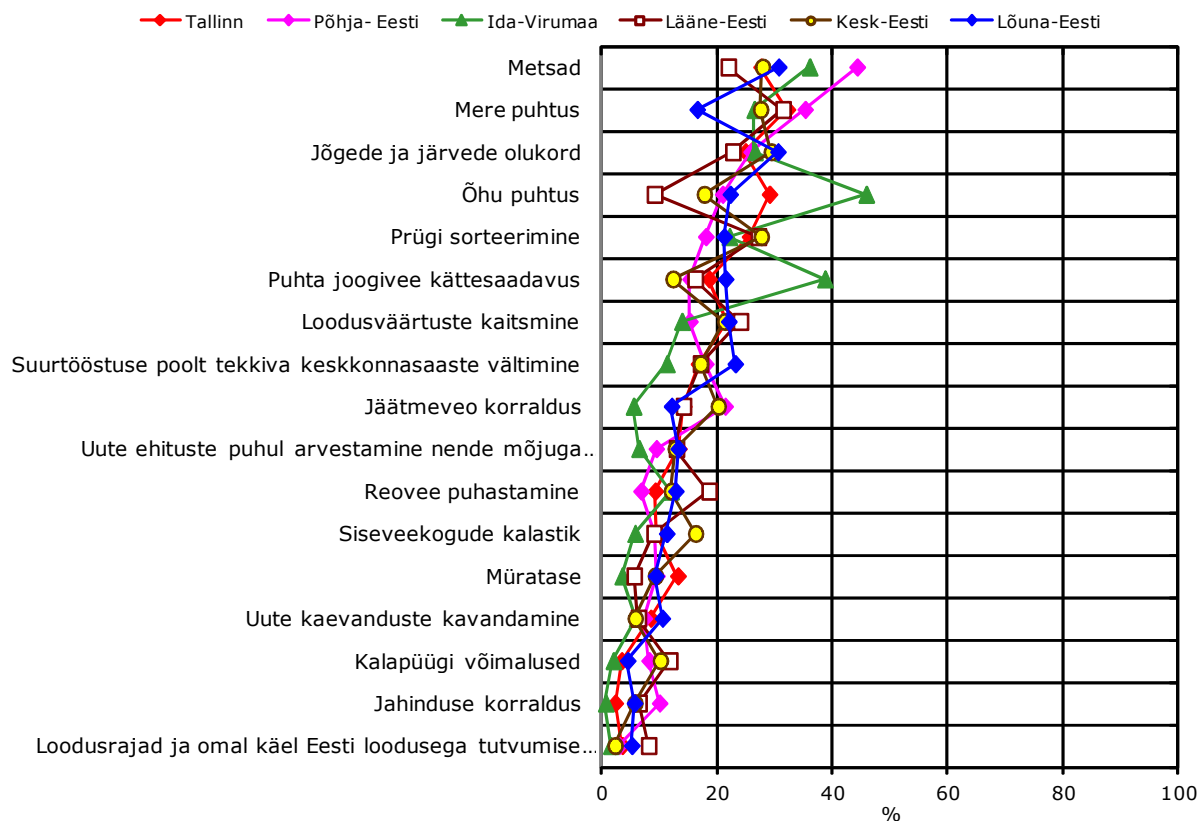
Võib üldistada, et peaaegu kõik vastajad mainisid metsa ühe komponendina kolmest.

Joonis 6. n=kõik vastajad

Võrreldes aspekte regioonide lõikes tuli taas välja, et joogivee ja õhu puhtus olid eriti olulised Ida-Virumaal, millega see piirkond eristus muude regioonide taustal väga selgelt. Metsi rõhutati nii Ida-Virus kui mujal Põhja-Eestis. Lääne-Eestis oli esikohal mere puhtuse aspekt, võrreldes muude piirkondadega tõsteti seal esile ka reovee puhastamise olukorda.

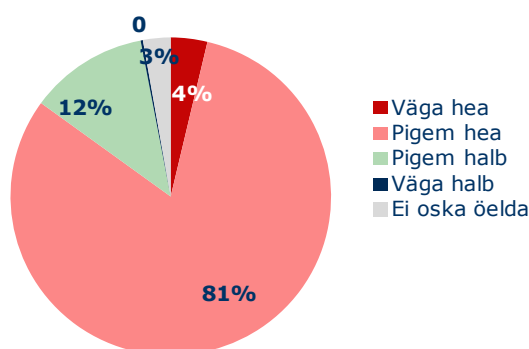
Joonis 7. n=vastajad antud taustrühmas

1.3 Hinnang Eesti keskkonnaseisundile tervikuna

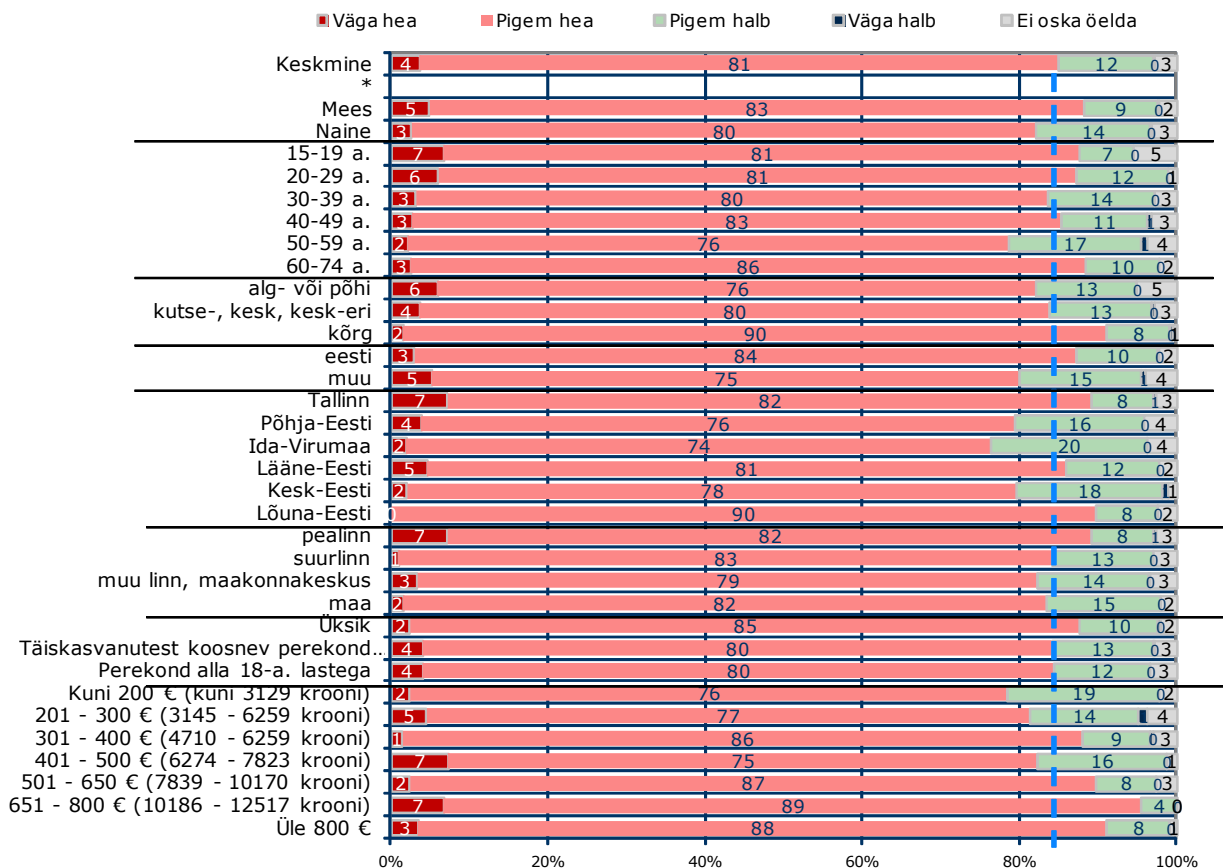
85% elanikkonnast oli seisukohal, et Eesti keskkonnaseisundit võib pidada heaks. Väga halvaks ei pidanud seda keegi.

Joonis 8. n=kõik vastajad

Taustrühmade võrdluses selgub, et keskmisest märksa paremal arvamusel Eesti keskkonna seisundist oldi kõrgharidusega vastajate, Tallinna ja Lõuna-Eesti elanike, üle 60-aastaste ja alla 30-aastaste ning suurema isikliku sissetulekuga vastajate seas. Keskmisest tunduvalt kriitilisem oli suhtumine Ida-Virumaa ja vastavalt muukeelse elanike seas.

Joonis 9. n=vastajad antud taustrühmas

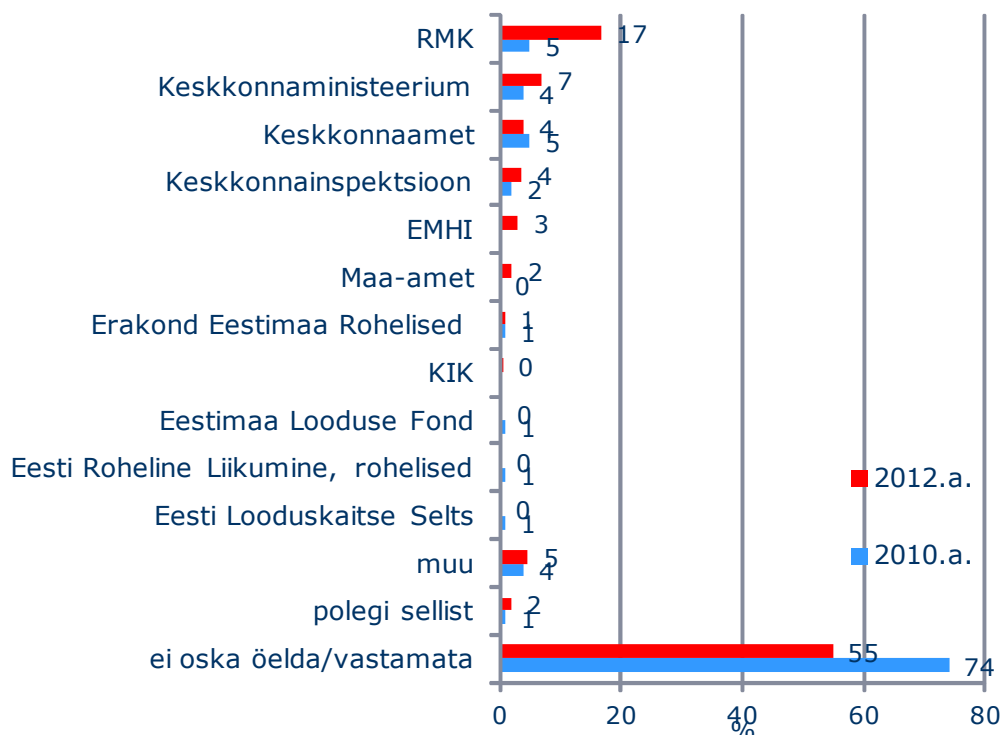
2 Keskkonnainstitutsioonid

2.1 Keskkonnainstitutsioonide usaldusväärsus. Spontaanne.

Vastajatel paluti peast nimetada keskkonnaga seotud institutsioon Eestis, mis on nende arvates kõige usaldusväärsem. 45% vastajatest andis vastuse, kuigi kõik öeldu ei olnud siiski nimed (sattusid rubriiki „muu“).

Võrreldes 2010.a.-ga jäi juhtgrupp enam-vähem samaks, kusjuures RMK usaldusväärsus on märkimisväärselt kasvanud. Veidi on kasvanud ka ministeeriumi ja enamuse allasutuste maine, kuid see ei ületa siiski lubatud kõikumise piiri ning seetõttu peab järeltust tehes olema ettevaatlik.

Joonis 10. n=kõik vastajad

2.2 Keskkonnainstitutsioonide usaldusväärsus. Nimekirja põhjal.

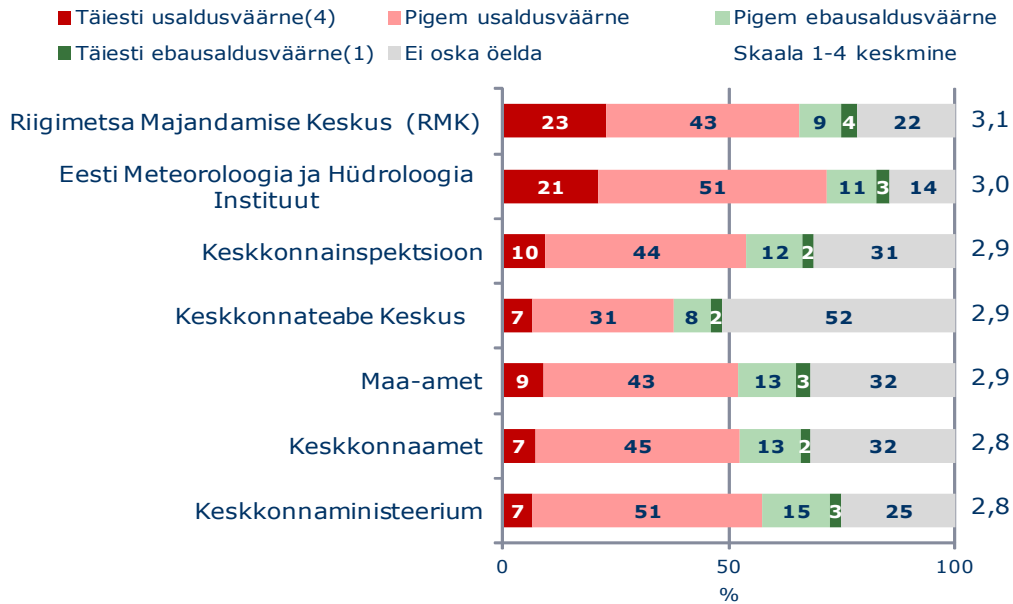
Järgmiseks loeti vastajatele ette suuremad keskkonnainstitutsioonid ja paluti 4-pallisel skaalal (4=täiesti usaldusväärne...1=täiesti ebausaldusväärne) anda igale neist hinnang.

Küllalt suur osa elanikest ei omanud mingit seisukohta loetletud institutsioonide – eriti Keskkonnateabe Keskuse osas. Kõige tuntumaks osutus EMHI, mis suure enamuse arvates pälvis ka märkimisväärset usaldust.

Keskmete hinnangute vähenemine erinevus viitab sellele, et tegemist on pigem usu kui teadmiselega. Samas võib nentida, et kõigi loetletud institutsioonide maine on rahva seas üldiselt hea: kõik pälvisid usaldust (täiesti või pigem) – keskmine hinnang ületas skaala keskmist (2,5).

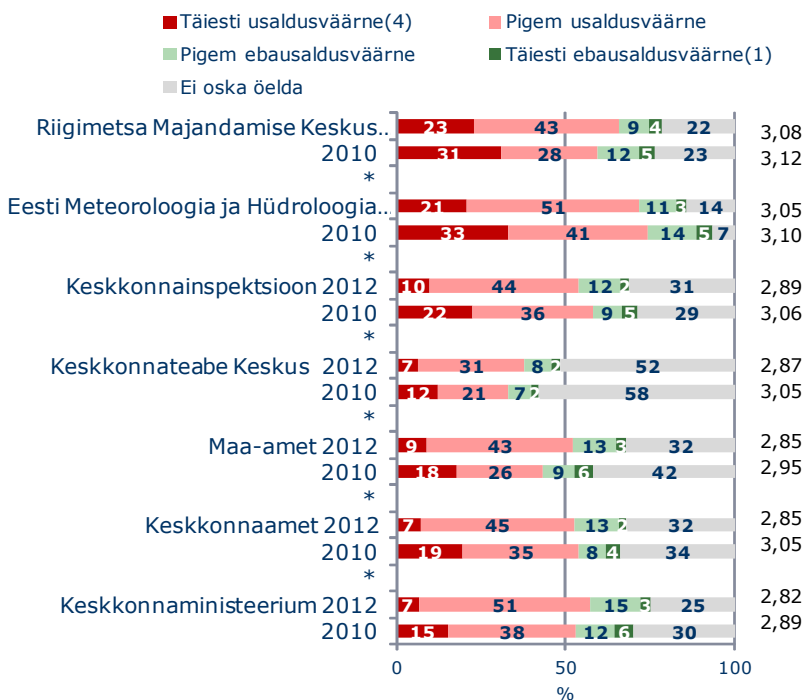
Kõige usaldusväärsemaks institutsiooniks osutus ka skaala 1-4 keskmise järgi RMK. Keskonnaministeeriumi ja Keskonnaameti vastu tuntav keskmine usaldus oli pisut väiksem kui ülejäänud institutsioonide oma, ent siiski andis üle poole vastajaskonnast ka neile positiivse hinnangu.

Joonis 11. n=kõik vastajad

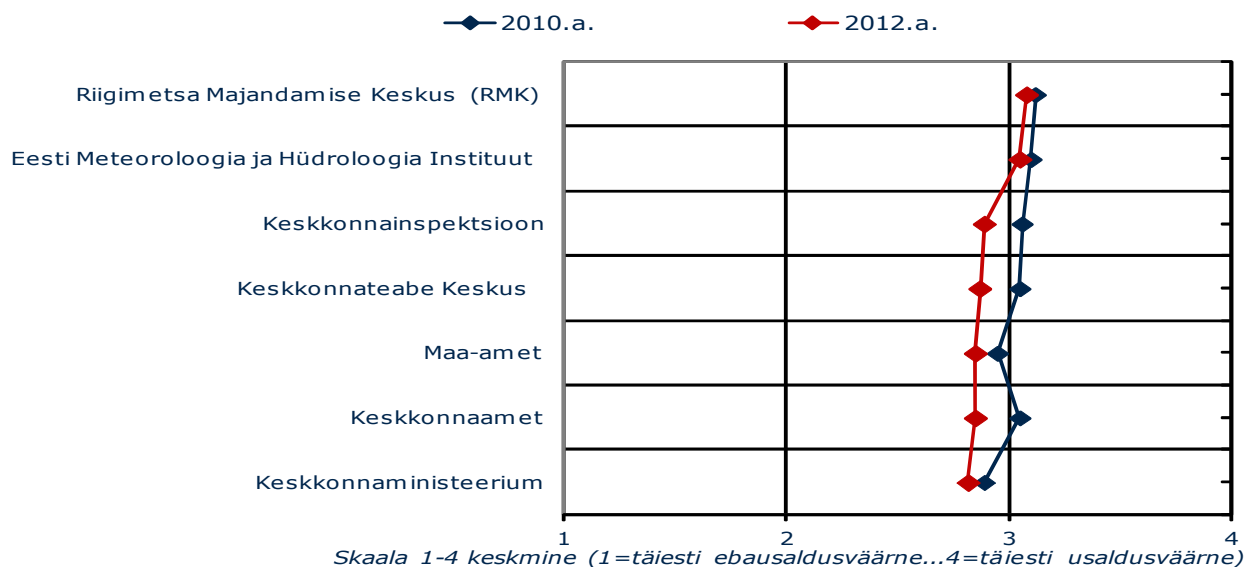
Võrreldes 2010.a. uuringuga oli vastajaskond tänava keskmiselt pisut vaoshoitum, kõigi institutsioonide puhul on kasvanud hinnang „pigem usaldusväärne“ hinde „väga usaldusväärne“ arvelt.

Joonis 12. n=kõik vastajad

Mingil põhjusel on teistest enam langenud Keskonnaameti maine.

Joonis 13. n=kõik vastajad

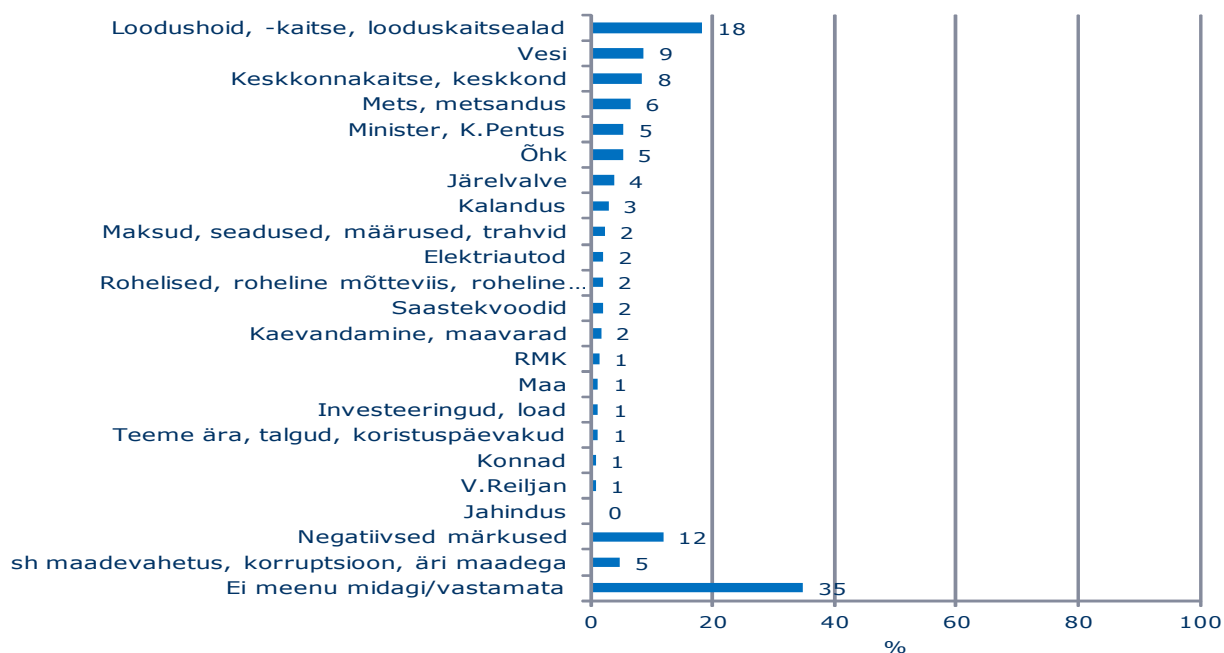
Keskmise hinnangu järgi erinesid tulemused taustrühmiti vähe. Ainsaks erimeelsuste põhjustajaks oli RMK, mida Ida-Viru vastajate seas usaldati keskmisest vähem, nagu ka 2010.a.. RMK oli eriti populaarne Lääne- ja Lõuna-Eesti vastajate seas. Kõige rohkem usaldati RMK-d noorimate (15-19 a.) vastajate seas (keskm. 3,36).

2.3 Keskkonnaministeeriumiga seonduvad märksõnad

Vastajatel paluti nimetada kuni 3 märksõna, mis neile esimesena seostub Keskkonnaministeeriumiga. Vastamises suutis osaleda 65% vastajatest.

Kõige sagedamini meenus muidugi looduskaitse ja loodushoid, keskkonnakaitse ja keskkond, aga ka samad Eesti inimestele olulised valdkonnad, millest oli varemgi juttu - vesi ja mets. 12% vastajatest andis selgelt negatiivseid vastuseid, millest ligi poole moodustas maadevahetuse ja korrupsiooniga seutu.

Joonis 14. n=kõik vastajad

2.1 Arusaamad Eesti keskkonnakaitsest

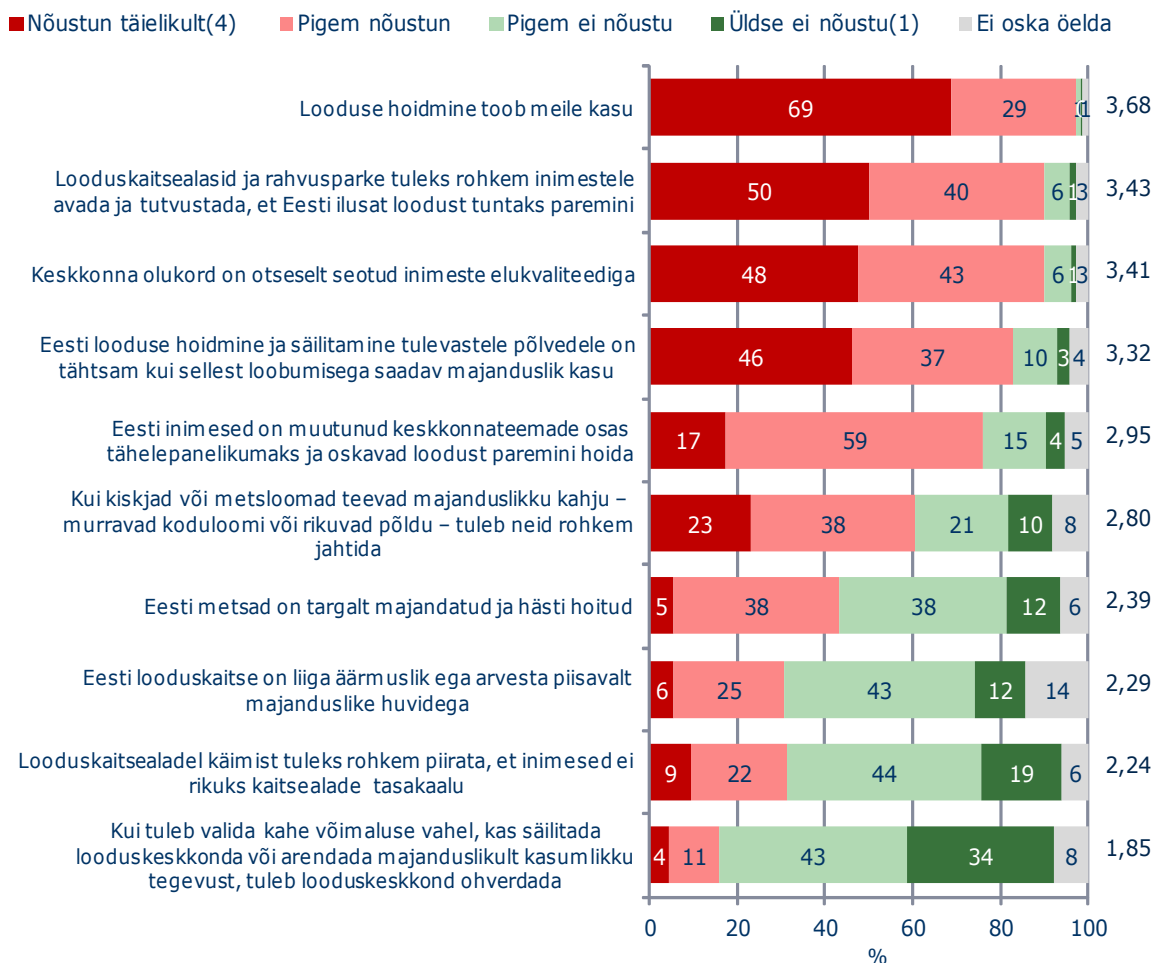
Vastajatele esitati rida väiteid ning paluti neil väljendada 4-pallisel skaalal oma nõusolekut nendega.

Kõigi väidete puhul oli nii nõustujaid kui mittenõustujaid. Peaaegu kõik vastajad jagasid seisukohta, et looduse kaitsmine toob meile kasu – kuidas keegi seda ka tõlgendas.

Suur enamus (83%) vastajaskonnast oli seda meelt, et looduse hoidmine tulevastele põlvetele on olulisem kui sellest loobumisega saadav majanduslik kasu. Sama idee väljendus üldises mittenõustumises väitega, et looduskeskkond tuleb ohverdada, kui majanduslik kasu seda nõuab (77% mittenõus). Siiski oli mõlema väite puhul väike osa vastajaskonnast vastupidisel seisukohal. 31% vastajatest oli ka arvamusel, et Eesti looduskaitse on liiga äärmuslik ega arvesta piisavalt majanduslike huvidega.

Juba eespool väljendatud mure metsade pärast leidis väljenduse ka siinsetes hinnangutes – pool vastajaskonnast leidis, et eesti metsad ei ole kuigi targalt majandatud ja hoitud, kuigi 43% vastajatest oli paremal arvamusel.

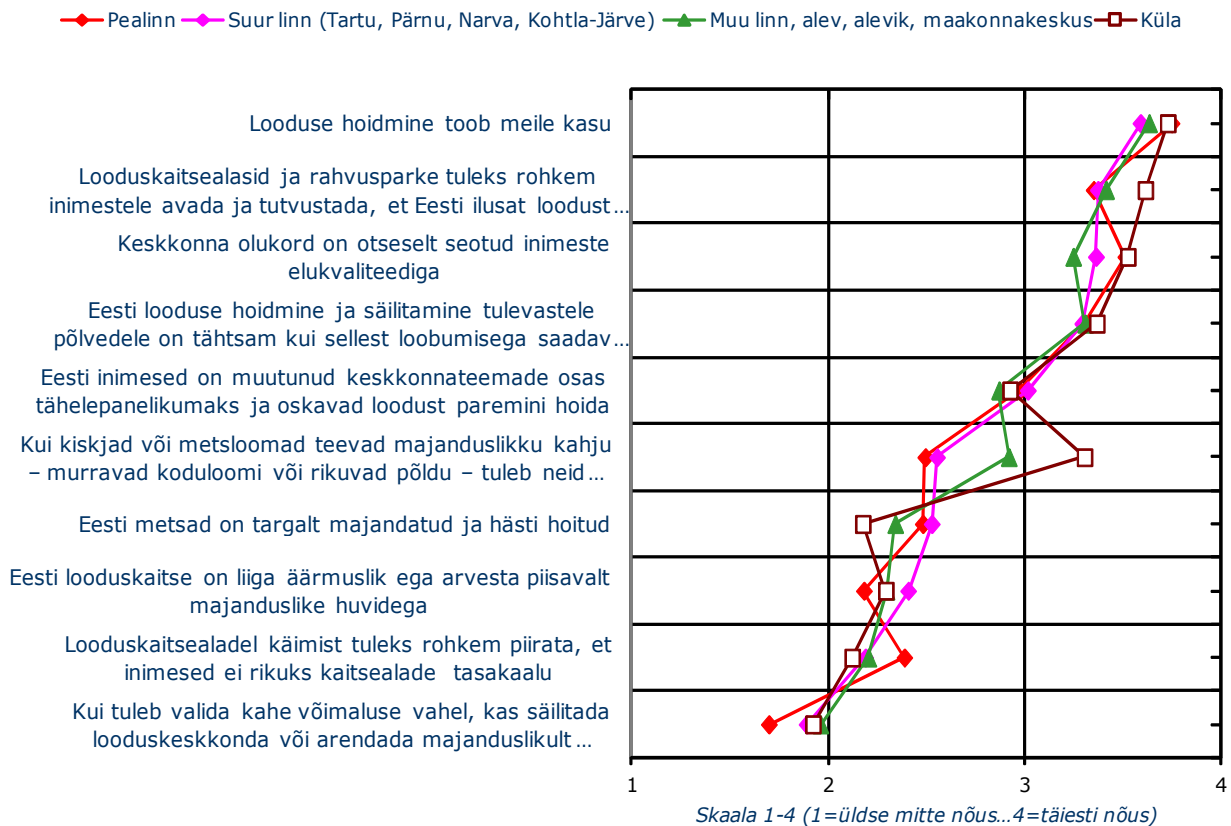
Joonis 15. n=kõik vastajad

Kõige enam lahkavamusi tekitas taustrühmade lõikes väide, et kui metsloomad teevad majanduslikku kahju, tuleb neid jahtida. Kõige suurem lõhe tekkis asulatüüpide lõikes, kus maainimeste, vähem väikelinnade elanike seas oli sellel väitel märksa rohkem pooldajaid kui suuremates linnades. Mõnevõrra rohkem jagati hävitamise seisukohta ka vanemate inimeste

seas ning selgelt ilmnes arvamuste erinevus eestlaste ja mitte-eestlaste vastustes, kus idee tekitas vastuseisu paljude mitte-eestlaste seas.

Joonis 16. n=vastajad antud taustrühmas

Kõrgharidusega vastajate keskmised hinnangud ei erinenud oluliselt muude rühmade arvamustest, teatud määral oli nende seas siiski teistest vähem neid, kes pidasid Eesti looduskaitset liiga äärmuslikuks. Ka olid nad sagedamini arvamusel, et keskkonna olukord on otseselt seotud inimeste elukvaliteediga.

Metsade majandamise ja hoituse küsimuses jäi maainimeste poolt saadud keskmine hinnang pigem negatiivsele skaalapolele. Hinnangud olid kehvemad Põhja-Eesti regionis.

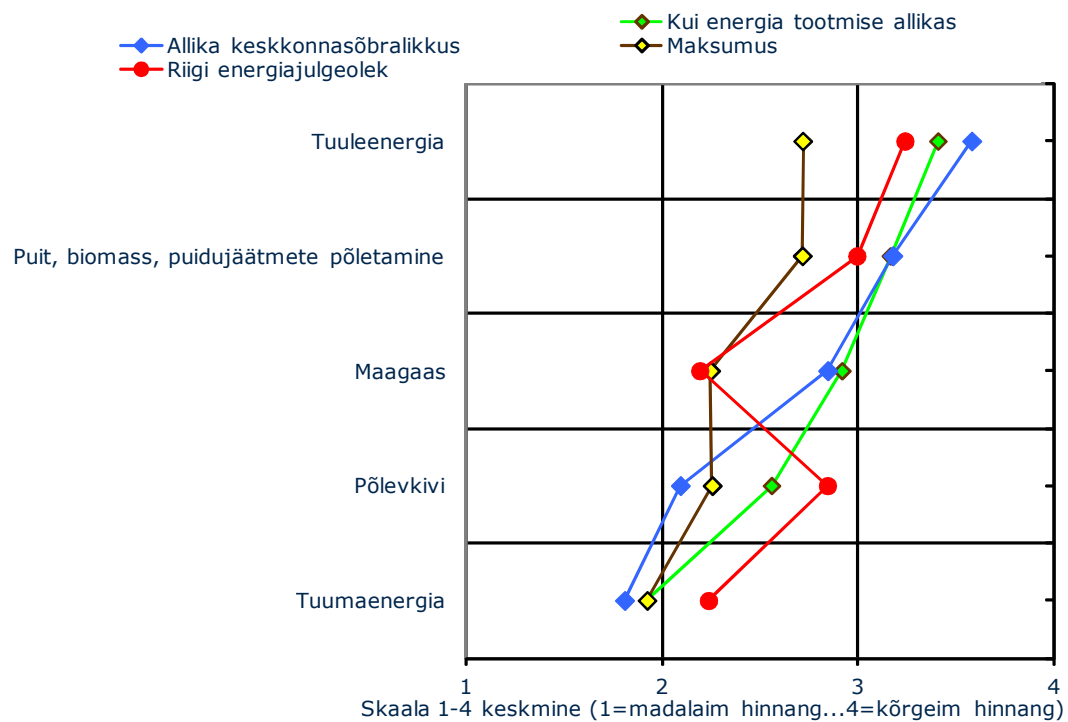
2.2 Arvamused energiaallikatest

Vastajatele esitati nimekiri 5 energiaallikast ning paluti neid hinnata järgmistest aspektidest:

- energia tootmine
- allikate keskkonnasõbralikkus
- maksumus
- riigi julgeoleku-alase sõltumatuse tagamine

Erinevate aspektide ja hinnangute kokkuvõttes saab öelda, et kõikides aspektides peeti parimaiks energiaallikaiks tuult ja puitu/biomassi ning kõige halvemaks tuumaenergiat. Maagaasi puhul oli põhiliseks puuduseks oht riigi energiajulgeolekule, mis sai sama hinnangu kui tuumaenergia. Põlevkivile antud keskmised hinnangud jäid negatiivseiks nii keskkonnasõbralikkuse kui maksumuse seisukohalt, vaid energiajulgeoleku tagajana sai see hinnangu üle skaala keskmise.

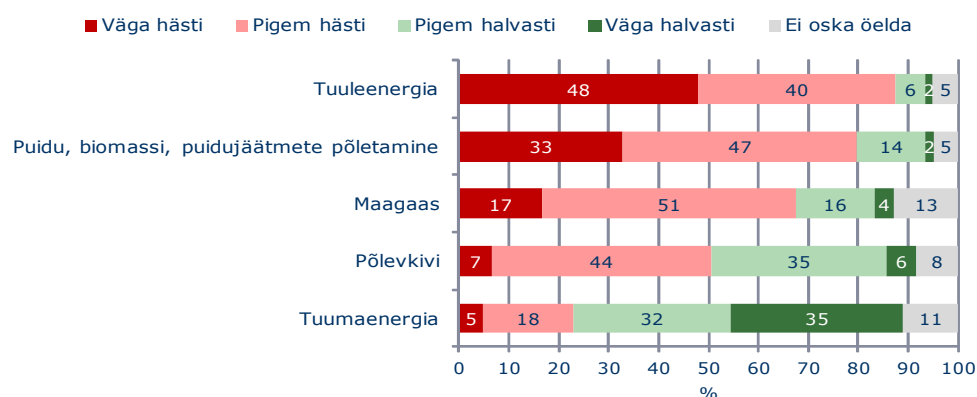
Joonis 17. n=kõik vastajad

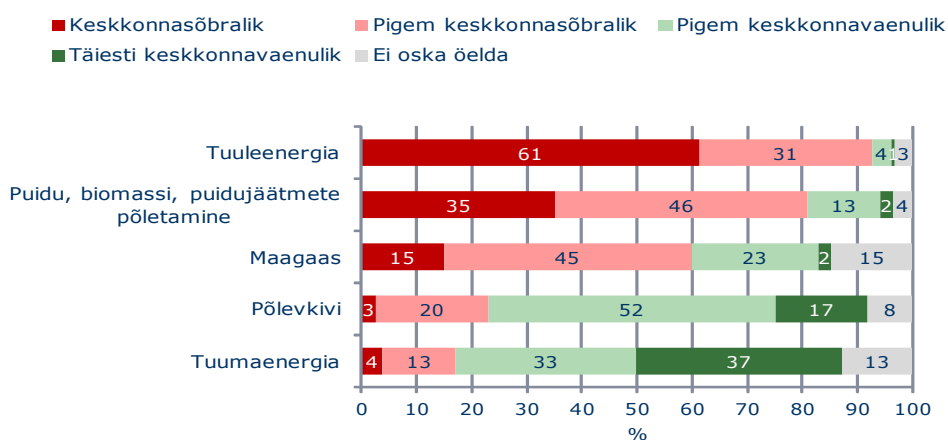
Mõistagi oli igal energiaallikal nii pooldajaid ja vastaseid. Esimese küsimuse peale seeriast olid vastused kõige positiivsemad, mis aga detailidesse süvenemisel omandasid järjest karmima värvuse.

Joonised 18-21. n=kõik vastajad

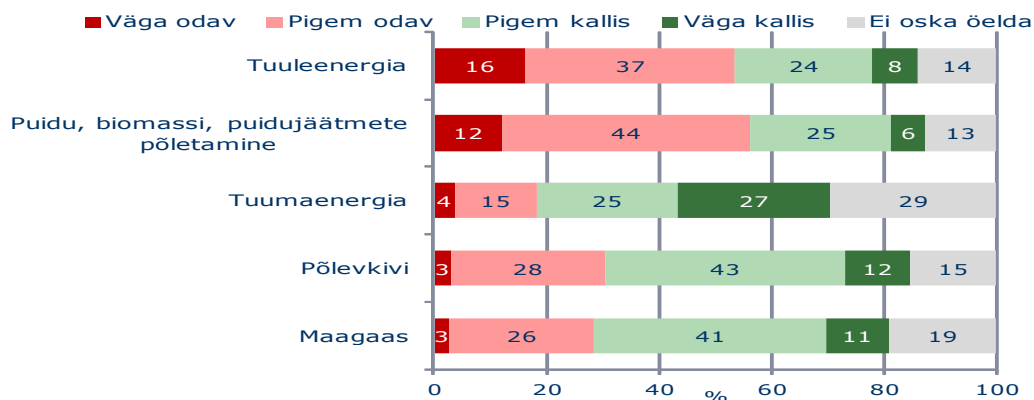
Suhtumine energia tootmisse antud allikast.

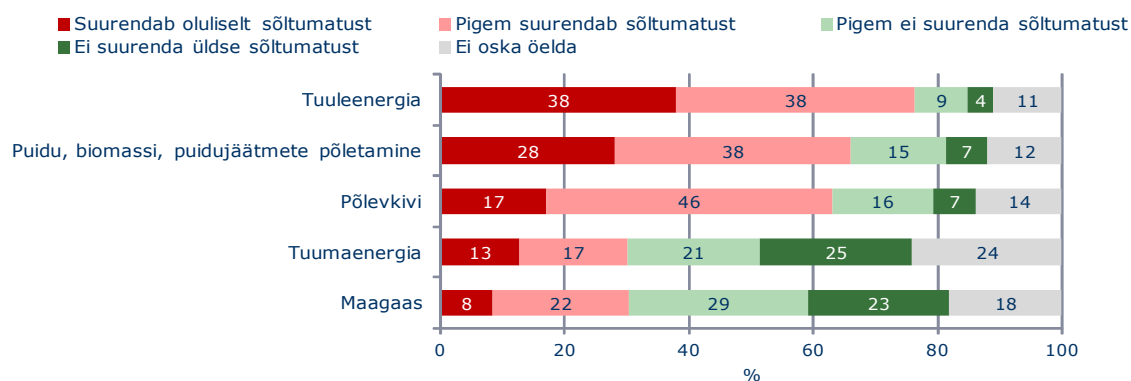
Hinnang keskkonnasõbralikkuse seisukohast

Hinnang maksumuse seisukohast

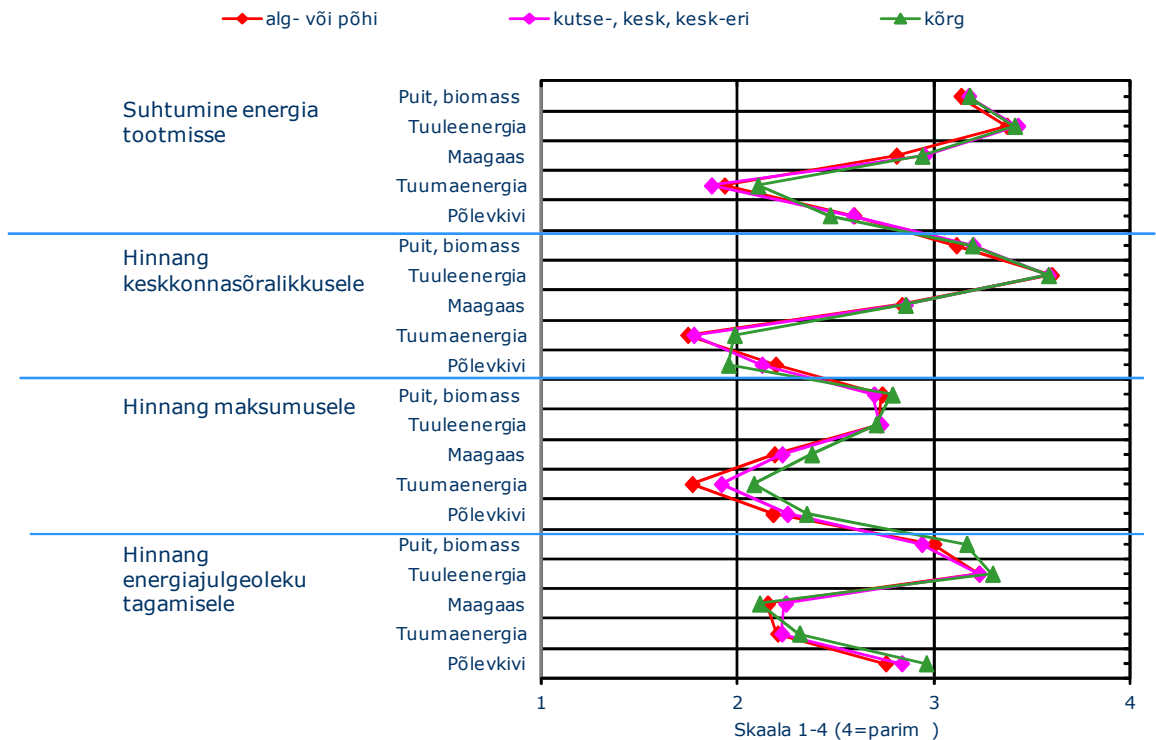

Hinnang riigi energiajulgeoleku seisukohast

Taustrühmade lõikes erinesid arvamused üksteisest vähe. Haridustaseme vaatevinklist suhtusid kõrgharidusega vastajad ülejäänutest veidi paremini tuumaenergiasse, kuigi ka nende vastuste keskmine jäi kokkuvõttes negatiivseks. Põlevkivi suhtes oli see grupp negatiivsem kui muud vastajad, kuigi energiajulgeoleku seisukohast oldi ülejäänutest paremal arvamusel. Energiajulgeoleku poolelt peeti haritlaste grupis tuule- ja eriti puiduenergiat teiste vastajatega võrreldes veelgi paremaks.

Joonis 22. n=vastajad antud taustrühmas

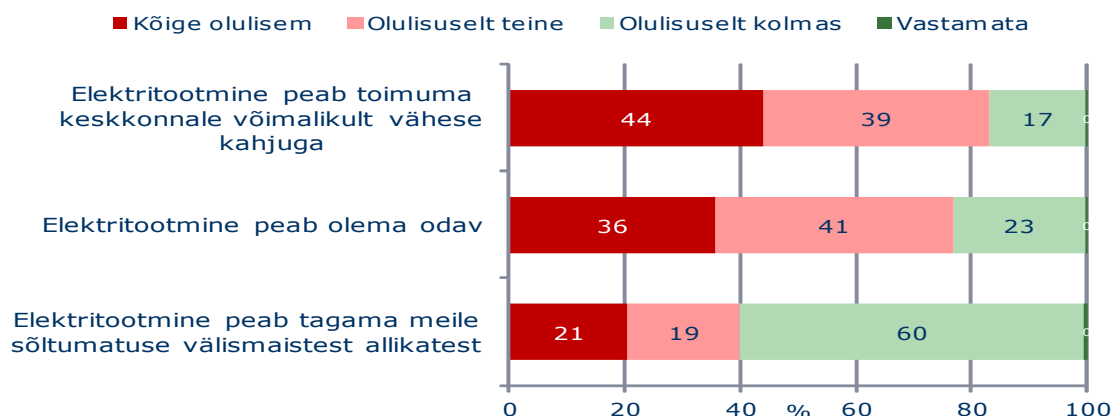

Regiooni lõikes suhtusid Ida-Virumaa vastajad puiduenergia maksumusse keskmisest skeptilisemalt ning gaasi julgeolekuaspekti positiivsemalt. Lääne-Eesti vastajad pidasid julgeoleku seisukohalt võrreldes muude vastajatega tuuleenergiat ja puitu veelgi paremaks ning tuumaenergiat halvemaks. Samad seisukohad väljendusid ka maainimeste hoiakutes (lõikes maa *vrs.* linn).

2.3 Prioriteetidid elektri tootmisel

Kõik vastajatele esitatud 3 aspekti olid kellegi jaoks esmatähtsad ja kellegi jaoks kolmandajärgulised. Siiski joonistus aspektide pingerida välja küllalt selgelt: esimesele kohale paigutus tootmise keskkonnasõbralikkus.

Joonis 23. n=kõik vastajad

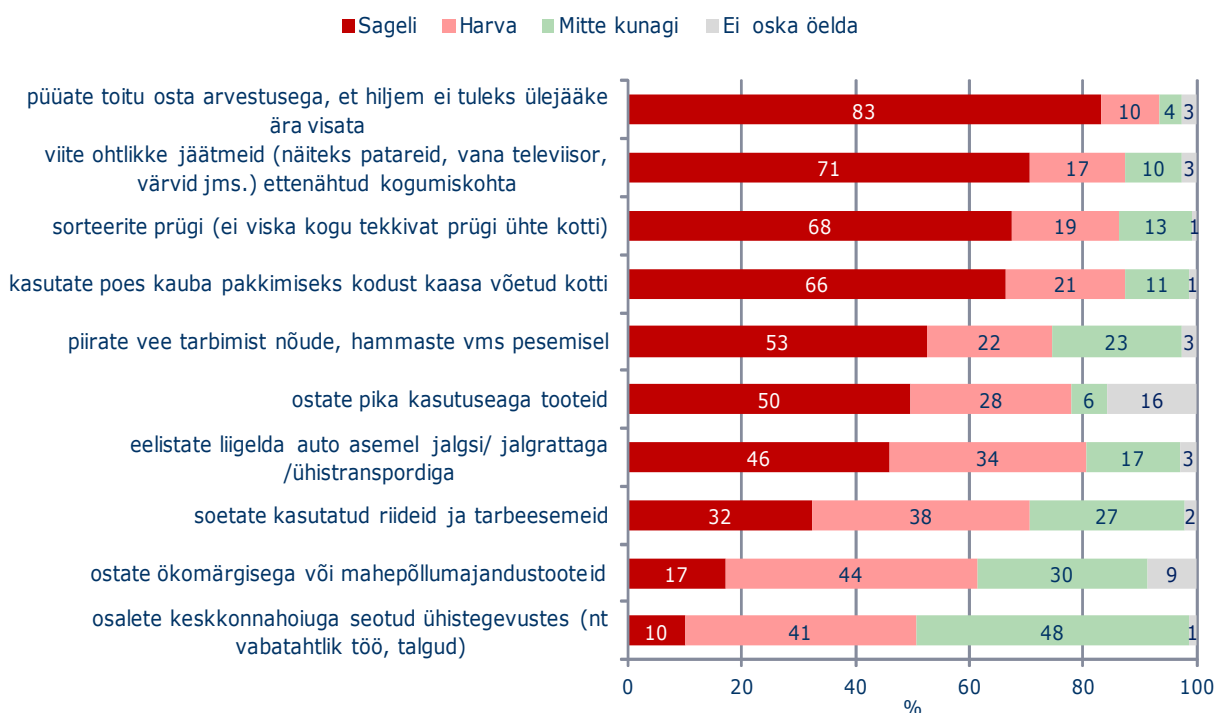

Elektritootmise keskkonnasõbralikkuse aspekti seati esikohale eriti nooremate ja keskealiste inimeste seas (20-49 a.) – 50-51%. Vanemate seas jäi see sagedamini II kohale ning esikohal oli pigem odavus.

2.4 Keskkonnasõbralik käitumine

Vastajatele loeti ette rida tegevusi, mis võiksid säästa keskkonda. Juhul, kui vastaja andis vastuse, et ta toimib nii sageli või kasvõi harva, paluti tal ka öelda, millest selline käitumine on ajendatud: kas keskkonnahoidlikust või mingist muust, näiteks majanduslikust mõtteviisist.

Joonis 24. n=kõik vastajad

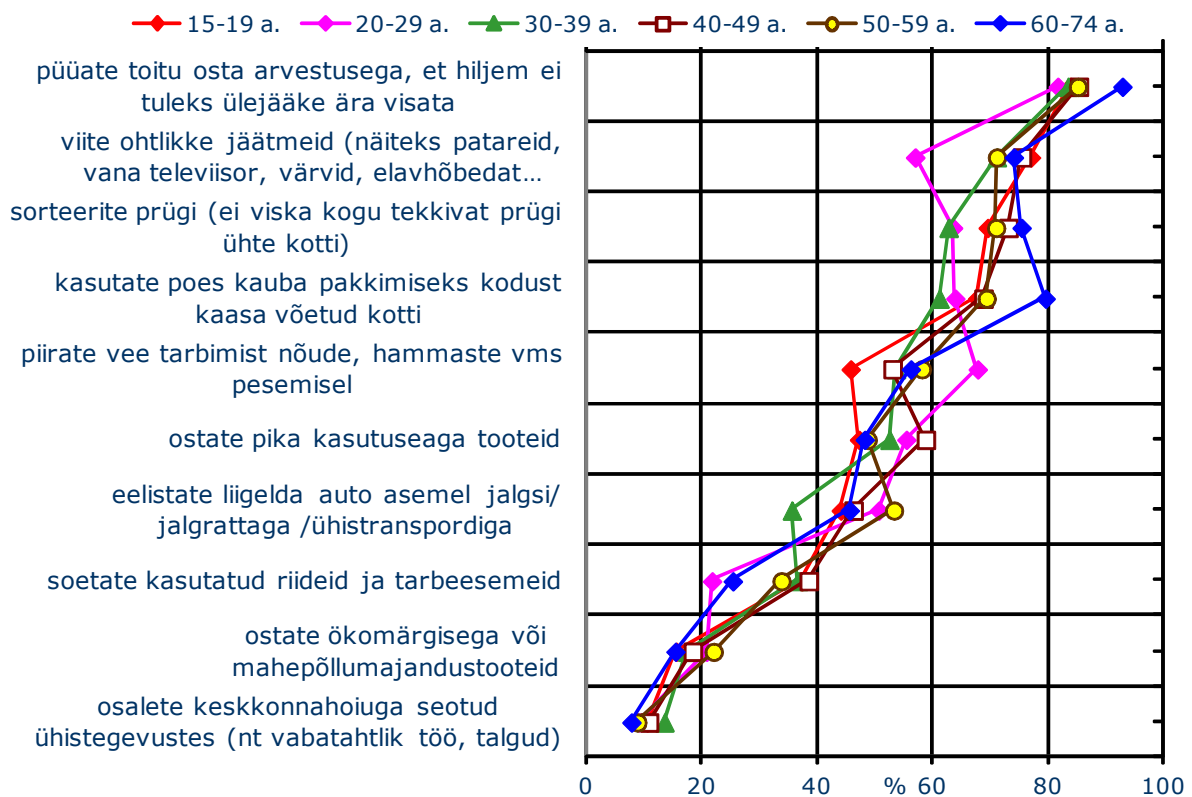
Kõigi tegevuste puhul selgus, et üle poole elanikkonnast käitub üpris keskkonnahoidlikult, vähemalt aeg-ajalt.

2010.a. oli kasutusel teistsugune skaala, osalt erinevad vastusevariandid ning olemasolevate erinev sõnastus, seega korrektset võrdlust teha ei saa. Siiski võib öelda, et ühistegevuses osalevaid, auto asemel keskkonnaohutumaid liiklusviise harrastavaid või mahetoitu ostvaid elanikke paistis 2010.a. olevat rohkem kui praegu.

Vaadeldes nende vastajate tänavusi tulemusi, kes midagi loetletust sageli teevad, vanusegruppide lõikes, on näha suuremaid erinevusi noorimate vastustes, mis osaliselt on seletatav sellega, et kõik teismelised ei tegele veel kodutöödega (prügi sorteerimise, ohtlike jäätmete äraviimise vms.ga). Üht-teist võib siiski seletada ka teadlikkuse või hoolimisega (vee tarbimine, pakendamine jne.).

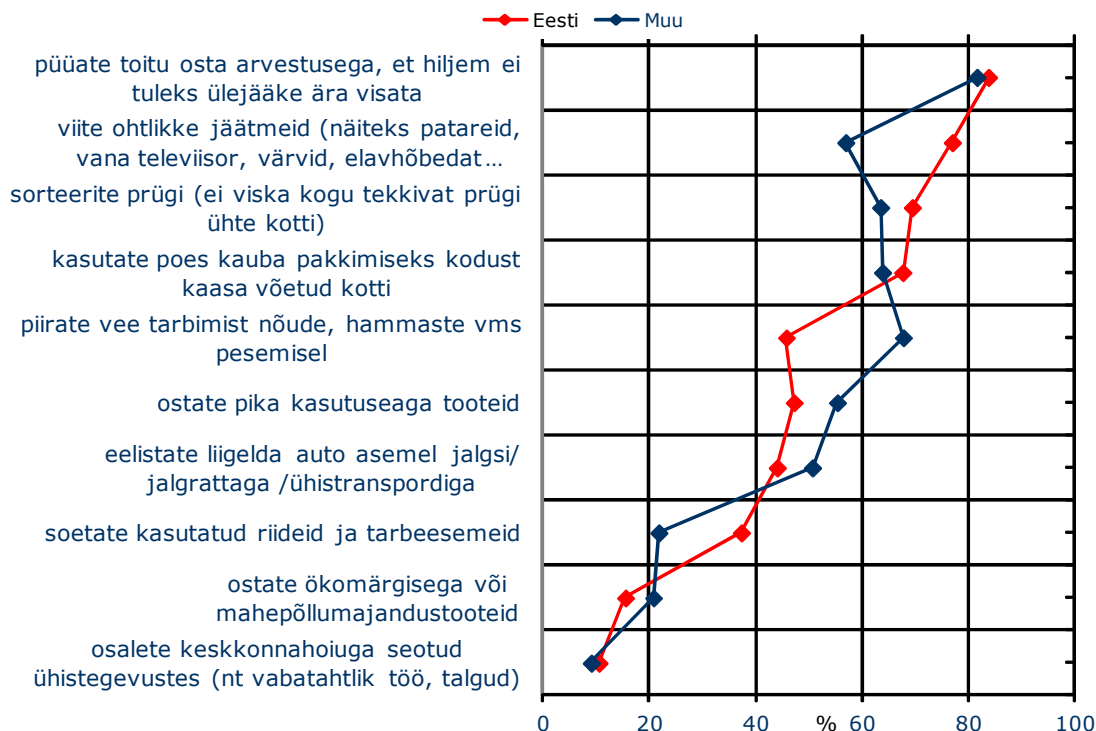
Prügi sorteerimise ja kauba pakkimise puhul võis märgata üldisemat lõhet nooremate (kuni 39 a.) ja vanemate inimeste käitumises.

Joonis 25. n=antud taustrühmas, käitub sageli nii

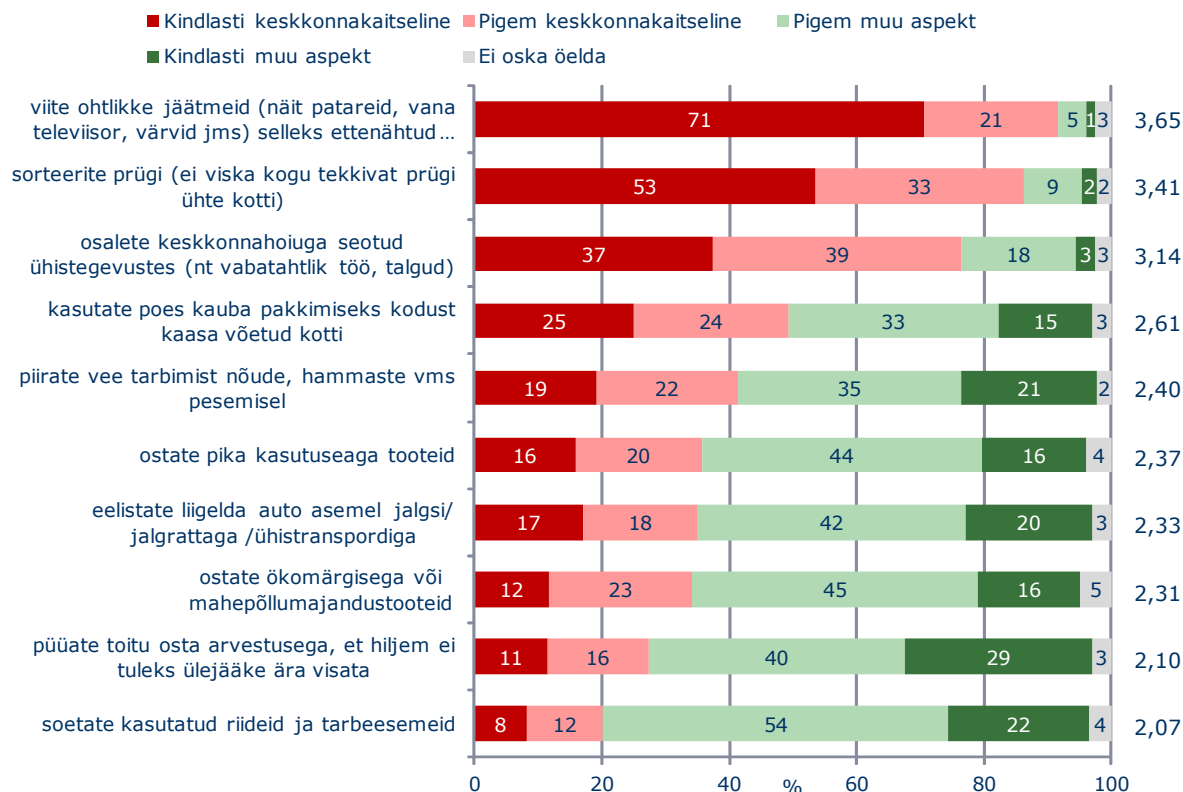
Eesti- ja venekeelse elanikkonna võrdluses ilmnis suurem erinevus ohtlike jäätmete ja vee piiramise küsimuses.

Joonis 26. n=antud taustrühmas, käitub sageli nii

Vastustes küsimusele, mis ajendab inimesi üht- või teistmoodi käituma, jagunesid nende inimeste vastused, kes antud tegevust üldse harrastavad, järgmiselt:

Joonis 27. n=toimib nii sageli või harva

Vaid prügi ja ohtlike jäätmete ning keskkonnateemalise ühistegevuse puhul oli enamuse elanike motiiviks keskkonnahoid. Muid keskkonnasõbralikke valikuid ajendab enamasti siiski

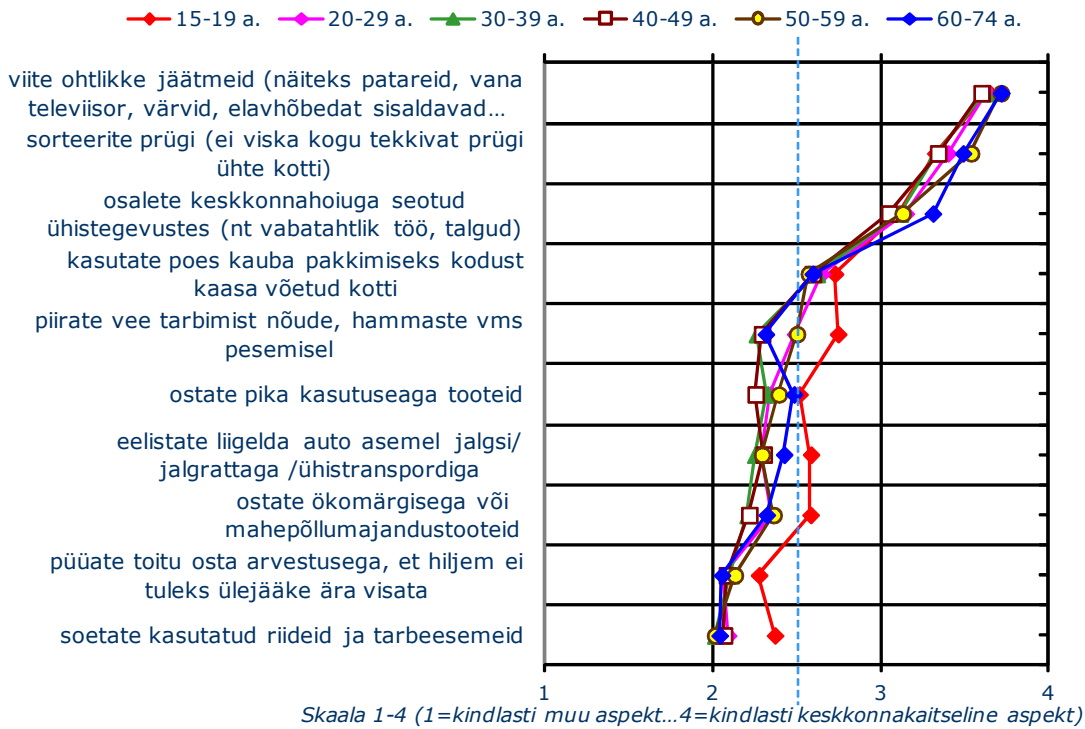

muu huvi, kuigi on ka vastupidiseid näiteid. Kõige vähem peetakse keskkonnahoidu silmas kasutatud riiete ja esemete soetamisel ning ostetavate toidukoguste arvestamisel.

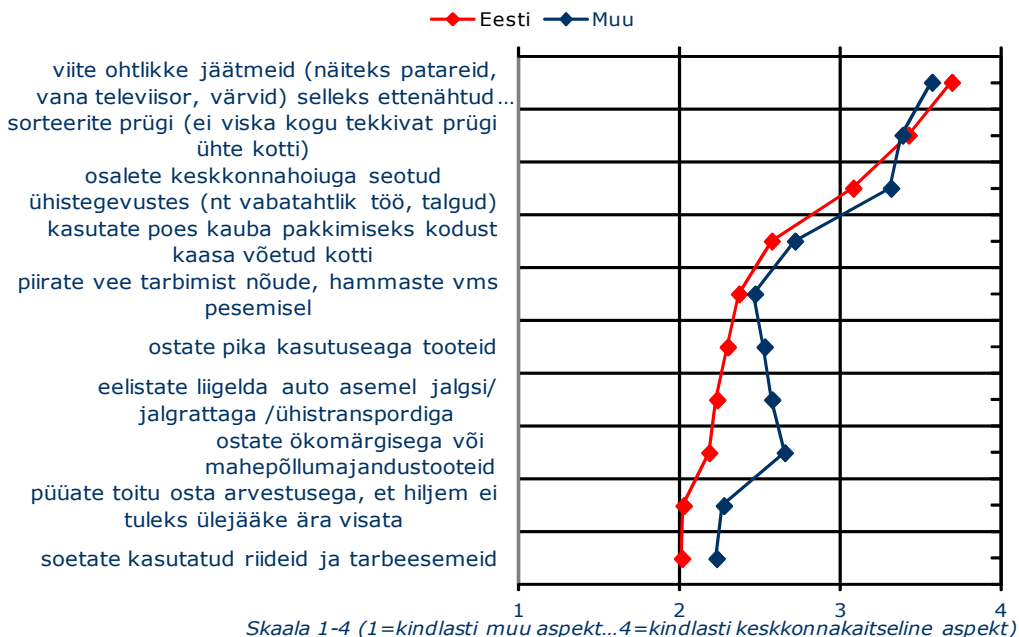
Taustrühmade lõikes selgub, et just eriti need noored, kes üldse üht või teist tegevust harrastavad, teevad seda sagedamini keskkonnahoidu silmas pidades kui vanemad inimesed.

Ka mitte-eestlaste puhul võib sama tendentsi täheldada, eriti mahepõllumajandussaaduste ostmisel.

Joonis 28. n=taustrühma vastajad, kes antud tegevust harrastavad sageli või harva

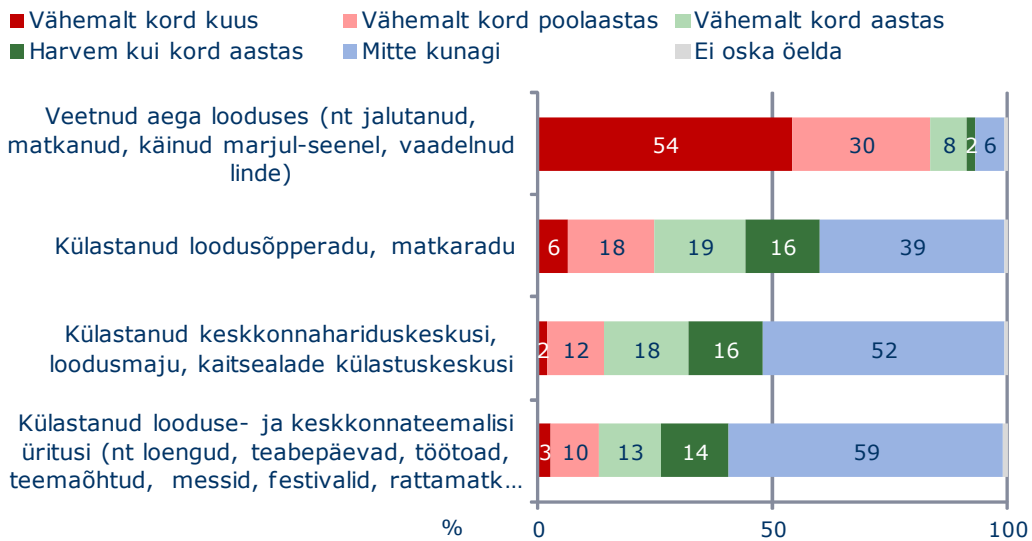

Joonis 29. n=taustrühma vastajad, kes antud tegevust harrastavad sageli või harva

2.5 Kokkupuuted keskkonna ja loodusega viimase 12 kuu jooksul

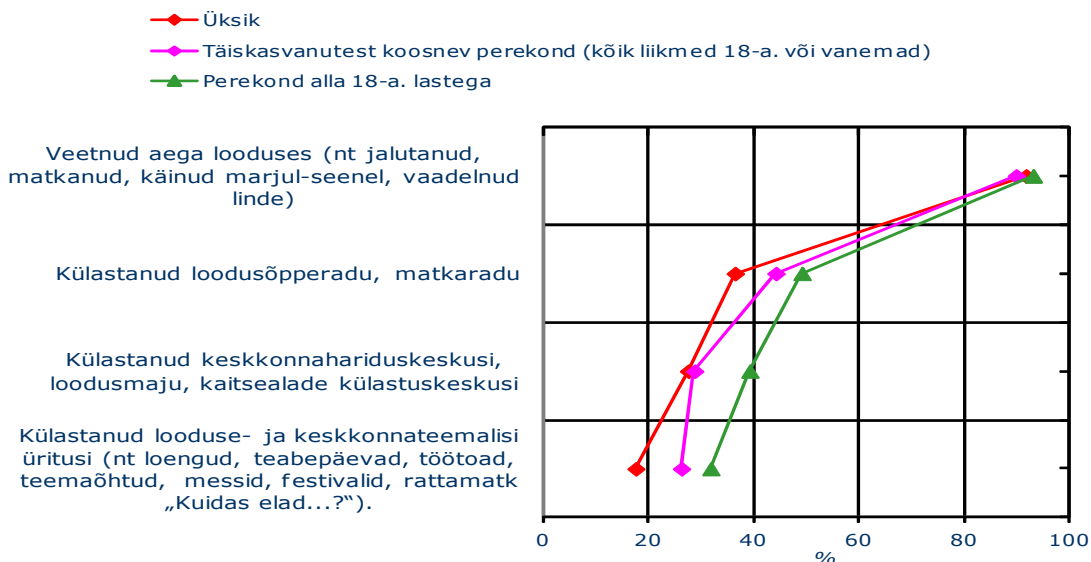
Joonis 30. n=kõik vastajad

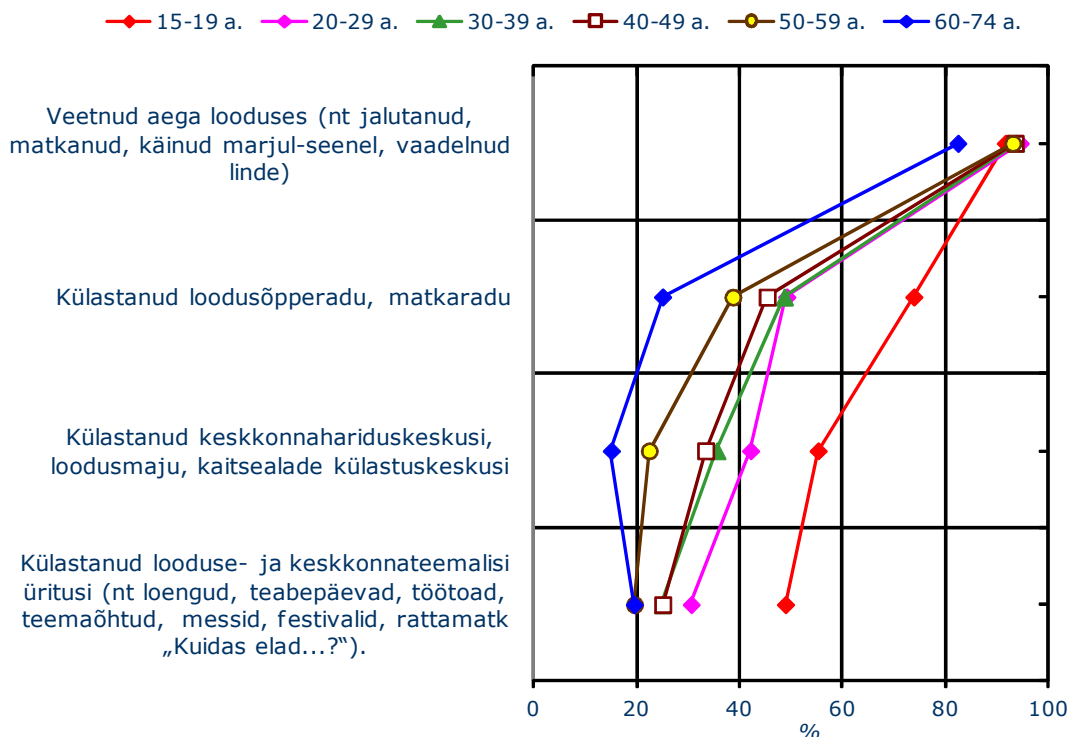
Otseselt loodus- ja keskkonnateadlikkuse kasvatamiseks organiseeritud üritustel ja väljapanekutel on viimase 12 kuu jooksul käinud alla poole elanikkonnast. Küllalt aktiivne on see-eest matka- ja loodusõpperadade kasutus (mis seletab ka RMK suurt populaarsust). 2010.a. uuringus oli nii küsimuse kui vastusevariantide formuleeringus väikeseid erinevusi, mistõttu täpset võrdlust teha ei saa. Tulemuste pingerida oli siiski samasugune ning võib küllalt suure tõenäosusega oletada, et külastuskeskusi ja loodusteemalisi üritusi vähemalt mõnikord külastavate elanike osakaal on tänaseks kasvanud 15-20% võrra.

Kui looduses vabalt aega veetnud vastajaid oli kõigis taustrühmades palju, siis muid loetletud tegevusi on kõige rohkem harrastatud muidugi peredes, kus on lapsi, millega haakub ka tegevuste aktiivsus olenevalt vastajate vanusest.

Joonis 31. n=vastajad taustrühmas, harrastanud vähemalt kord aasta jooksul

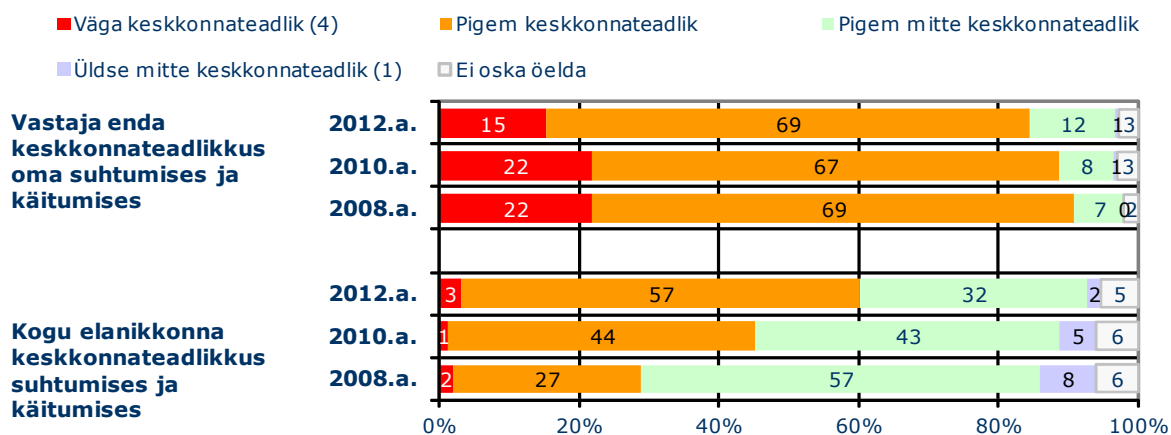
Joonis 32. n=vastajad taustrühmas, harrastanud vähemalt kord aasta jooksul

2.6 Hinnang enda ja kaaskodanike keskkonnateadlikkusele

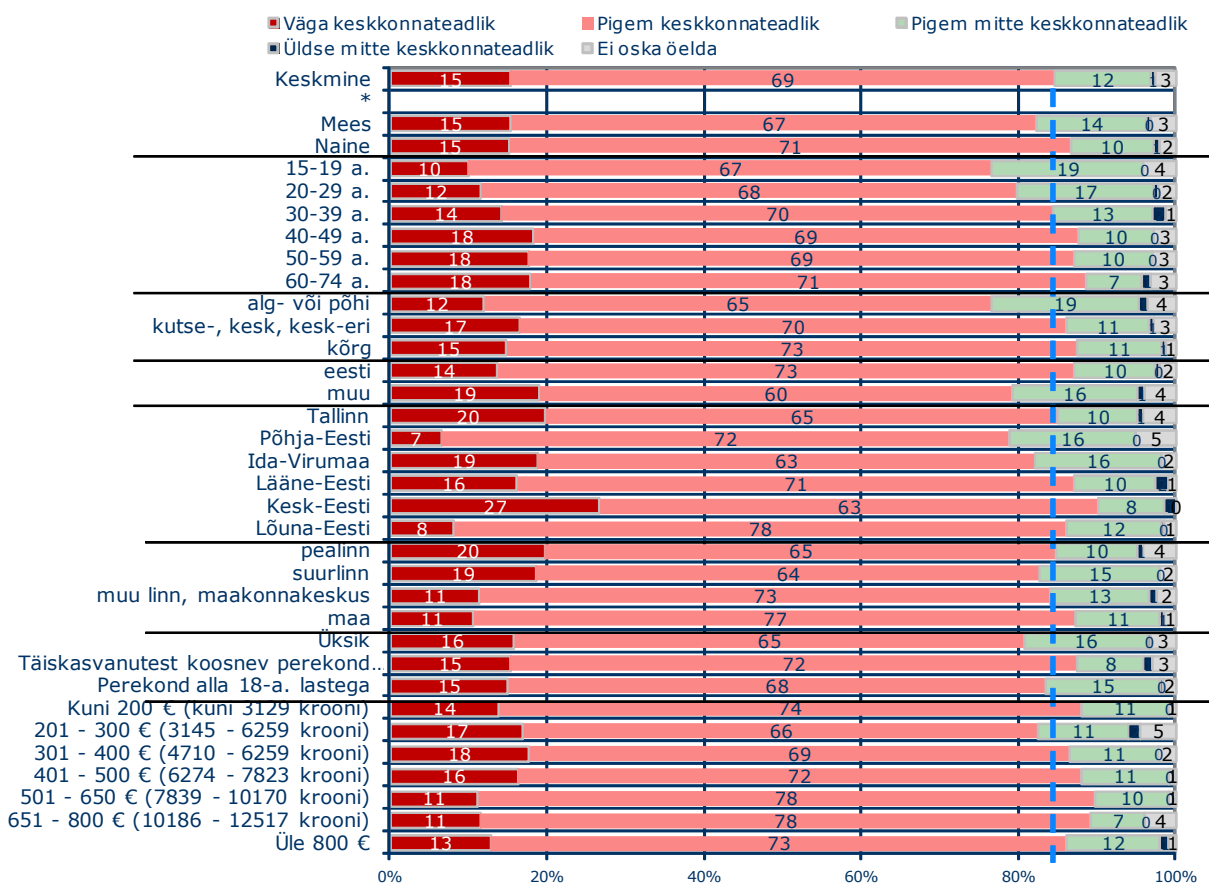
Aastate võrdlus näitab, et lõhe iseendale ja teistele elanikele antud hinnangute vahel ilmutab kahanemistendentsi, sealjuures enesehinnang tõmbub pisut tagasi, ent kaasinimeste maine paraneb jõudsasti. Praeguseks peab juba 3/5 vastajatest teiste elanike käitumist küllaltki keskkonnateadlikuks, kuigi arvamus iseenesest on paljudel endiselt märksa parem.

Joonis 33. n=kõik vastajad

Järgmisel joonisel on näha, kuidas jagunesid enese keskkonnateadlikkusele antud hinnangud taustrühmade lõikes. Nagu 2010.a., nii ka nüüd olid endast halvemal arvamusel noored ning Põhja-Eesti ja Ida-Viru vastajad. Siiski oli viimaste hulgas üle keskmise palju ka neid, kes end väga keskkonnateadlikeks pidasid.

Joonis 34. n=vastajad antud taustrühmas

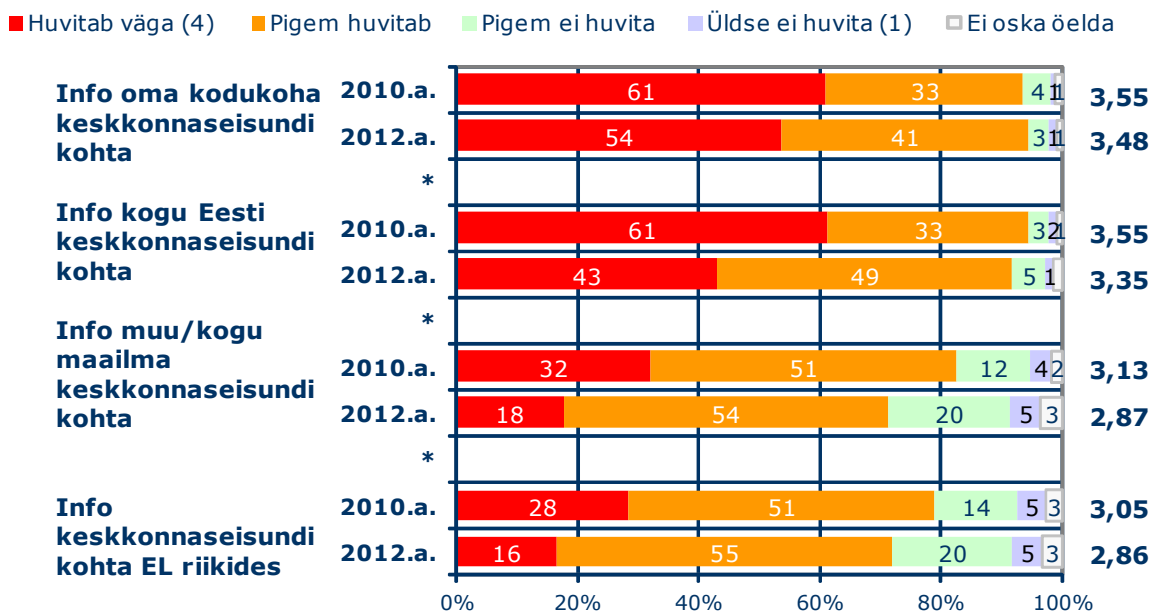

3 Keskkonnaalane teave

3.1 Huvi keskkonna-alase teabe vastu

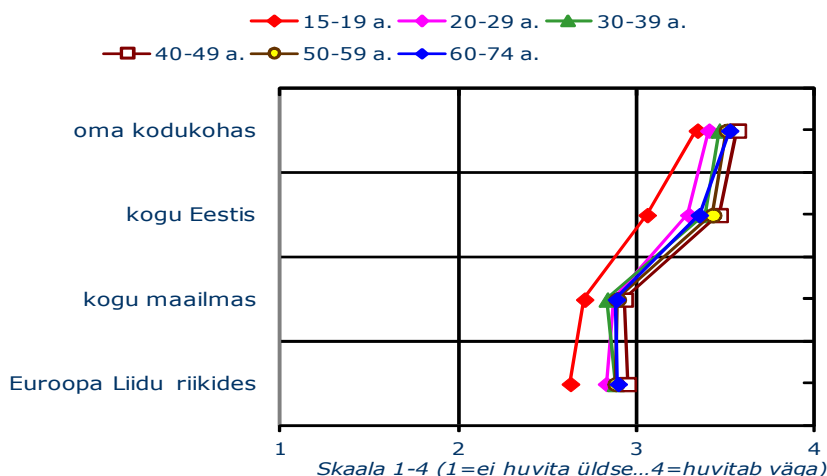
Vastajatelt küsiti, kui võrd neid huvitab erinevate tasandite info keskkonnaseisundi kohta. Nagu varemgi, oli huvi kõige suurem oma lähipiirkonna suhtes, mis jätab külmaks vaid üsna väikest osa elanikest. Siiski moodustavad huvitatud suure enamuse elanikkonnast ka kaugemate maailmaosade puhul, kuigi see huvi on enamasti veidi mõõdukam. Nagu muudiski vastustes, on hinnangud seekord veidi jahedamad. Endisega võrreldes ilmneb kõige suurem langus huvis kogu maailma keskkonnaseisundi vastu.

Joonis 35. n=kõik vastajad

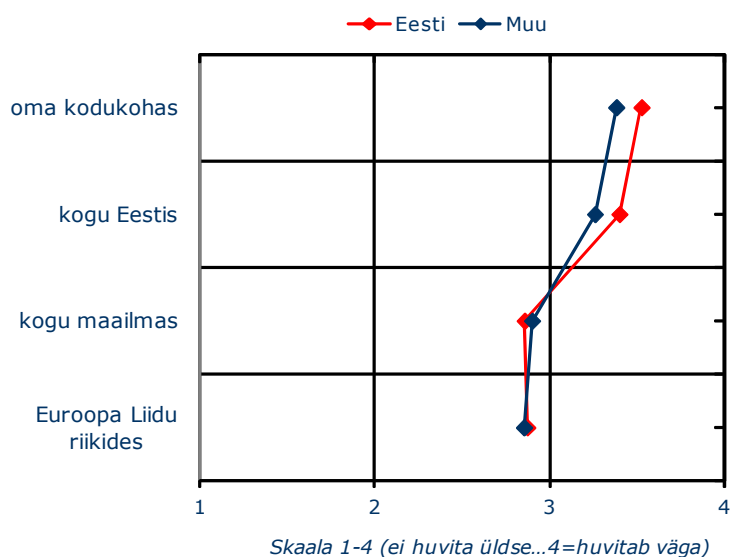

Vaadeldes tänavusi andmeid vanusegruppide lõikes eristub noorim vanuserühm, kelle seas keskmine huvi on teistega võrreldes madalam, v.a. oma kodukoha vastu. Rahvuste lõikes on näha, et mitte-eestlaste seas on huvi kodukoha ja Eesti vastu eestlaste omast keskmiselt veidi väiksem, ent siiski märkimisväärselt suur.

Joonis 36. n=vastajad antud taustrühmas

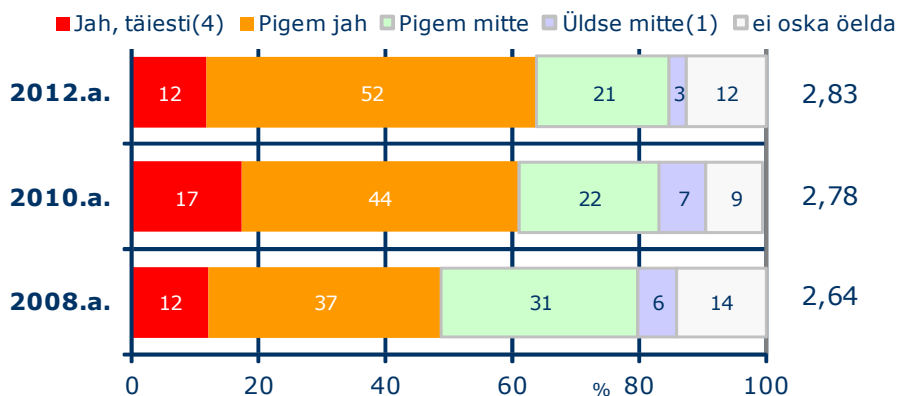
Joonis 37. n=vastajad antud taustrühmas

3.2 Keskkonnavalase info kättesaadavus kogu Eesti kohta

Vastajatelt küsiti, kas nende arvates on keskkonna-alane info kogu Eesti kohta hästi kättesaadav.

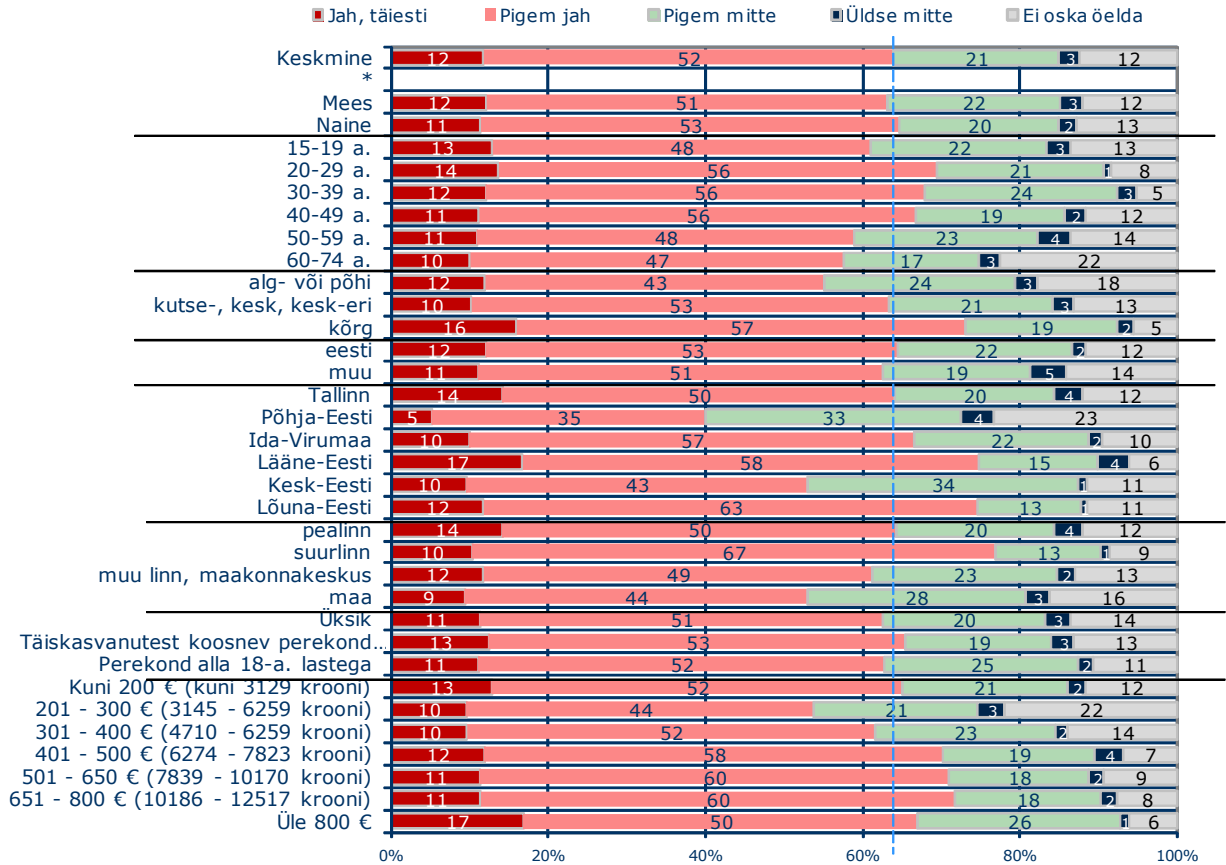
Joonis 38. n=kõik vastajad

Nagu näha jooniselt, on hinnanguteskaala keskmine kasvanud iga võrreldud aastaga ning info kättesaadavusega on rahul 2/3 elanikest.

Taustrühmade kaupa vaadeldes on näha, et põhiliselt sõltub info kättesaadavus vastaja vanusest ning haridustasemest – ilmselt olulisel määral internetikasutusest.

Joonis 39. n=vastajad antud taustrühmas

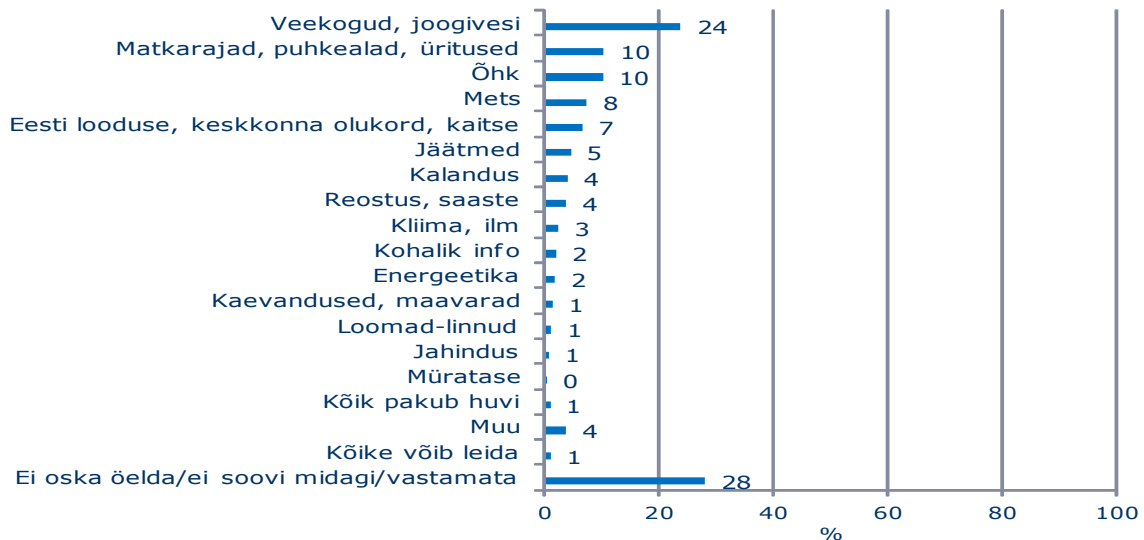
3.3 Missuguse keskkonna-alase info vastu tuntakse huvi?

Küsimus esitati ilma etteantud vastusevariantideta – vastajad pakkusid omalt poolt valdkondi.

Teemasid esitas 70% vastajatest e. 704 inimest. Oli ka neid (1%), kes vastasid, et kel huvi, see leiab igasugust infot ise. 1% vastajaist ütlesid, et kõik pakub huvi.

Kõige huvipakkuvam valdkond oli vesi – nii veekogude kui joogivee olukord. Vaba-aja veetmine Eesti looduses näib olevat tõusev trend.

Joonis 40. n=kõik vastajad

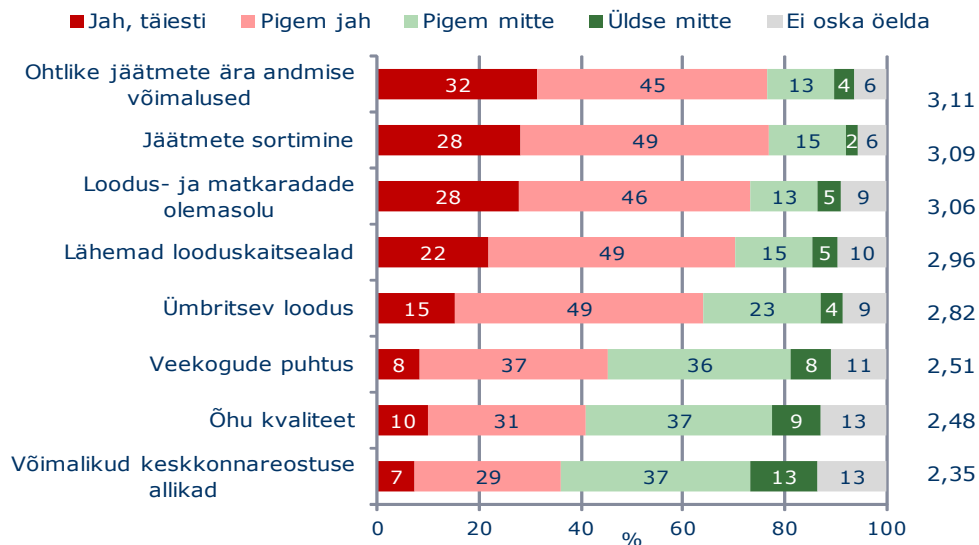
3.4 Keskkonnaalase info kättesaadavus kodukoha kohta

Kodukoha puhul küsiti ankeedis erinevate valdkondade info kättesaadavust täpsemalt.

Kuigi iga valdkonna puhul oli hulk inimesi, kes pidasid vajaliku info kättesaadavust küllalt heaks, oli ka vähemalt ca 1/5 vastajaskonnast, kel teabega probleeme.

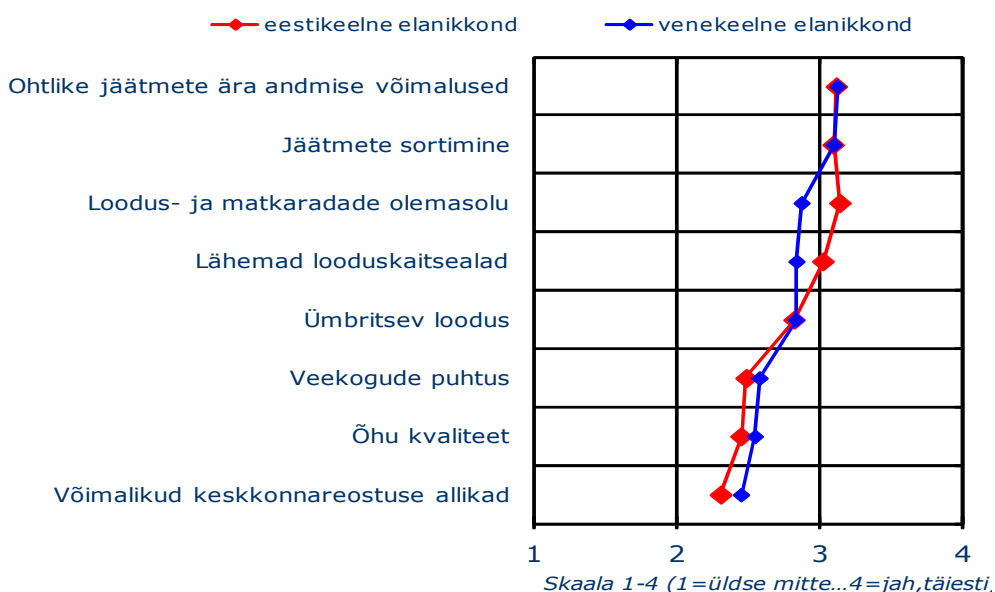
Üle poole elanikkonnast ei teadnud, kust saada infot võimalike keskkonnareostuse allikate, õhu või veekogude puhtuse kohta. Nagu eelmisest küsimusest selgus, pakub viimane asjaolu rahvale erilist huvi.

Joonis 41. n=kõik vastajad

Eesti- ja venekeelse elanikkonna keskmine teadlikkus kodukoha keskkonnast erineb põhiliselt vaid looduses ajaveetmise seisukohast. Veidi paistab venekeelne elanikkond, kellest suur osa elab Ida-Virumaal, olema paremini kursis keskkonna kvaliteedinäitajatega. Jäätmete aspekt on võrdselt selge mõlemale rahvusgrupile.

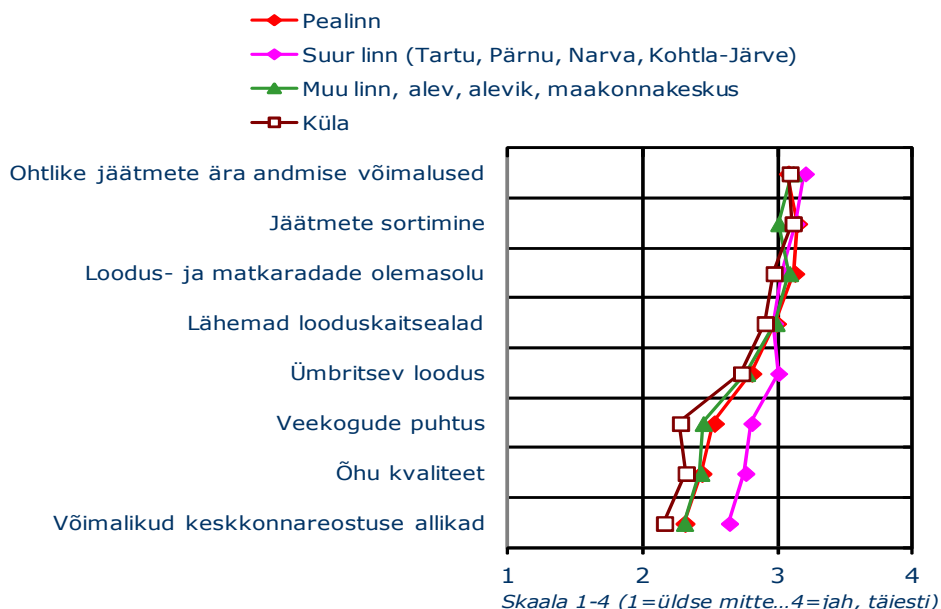
Joonis 42. n=vastajad antud taustrühmas

Vastajate keskmises informeerituses kodukoha keskkonnaseisundist on erinevusi asulatüübi seisukohast. Veekogude, õhu, keskkonnareostuse allikate info on keskmisest kättesaadavam suurte linnade elanikele, keskmisest kättesaamatum maaelanikele.

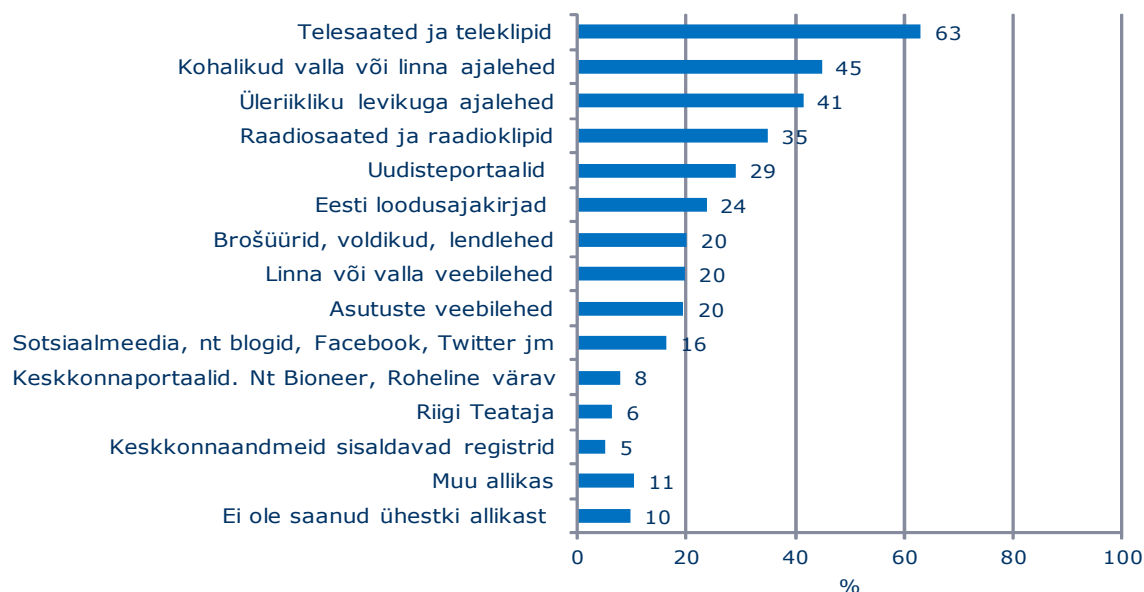
Joonis 43. n=vastajad antud taustrühmas

3.5 Kust on saadud vajalikku keskkonna-alast infot viimase 12 kuu jooksul?

Vastajatele loetleti rida meedialiike ning paluti meenutada, kust on vajalikku infot saadud. Paluti omalt poolt nimetada ka konkreetseid väljaandeid antud liikidest.

Joonis 44. n=kõik vastajad

Kõige laiemat auditooriumi haaravateks teabekanaleiks on ikka televisioon, ajalehed, eriti kohalikud, ja raadio.

2010.a. ankeedis oli küsimus ja osa vastusevariante esitatud teisiti, mistõttu otsene võrdlus ei ole võimalik. Siiski on teada, et ka tollal olid pingerea eesotsas samad kanalid küllalt ligilähedastes mahtudes. Ka veebiallikate suhtes on proportsioonid enam-vähem endised, st endale vajalikku infot on leidnud neist ca 1/5 elanikest.

Lahtistes vastustes nimetati väljaandeid-saateid muidugi vabas vormis, mis alati ei võimalda neid täpselt süstematiseerida. Püüdnud neis süsteemi luua, võib öelda, et endiselt juhib keskkonnateabe levitajana ETV ja eriti saade Osoon (viimast mainis nimepidi 216 vastajat - 21%). Teine olulisem nimepidi mainitud formaat oli AK (38 korda), millele võib lisada tubli portsu ka rubriigist „uudised“ (37 korda). ETV saadetest mainiti nimeliselt korduvalt ka „Sõida maale“ ja „Kalamehe jutud“. Muude kanalite saadetest nimetati otsesõnu Reporterit (12 korda).

Mainimist leidsid ka National Geographic, Animal Planet, Discovery jt nn taevakanalid – igaüht kümnekond korda. 19 korda esines kanalina PBK. Rohkesti pakuti üldistavalt loodussaateid, loodusdokke jms.

Ka 2010.a. juhtis pingerida võimsalt Osoon koos muude ETV saadetega, ent taas ei saa täpset võrdlust tuua erineva küsimuseasetuse tõttu.

Üleriigiliste ajalehtede seas mainiti kõige sagedamini Postimeest, muud ajalehed jäid sellest kaugemale maha. Olulisemate lehtede mainimissagedus:

	Kordi	%
Postimees	195	19
Maaleht	59	6
Õhtuleht	56	6
Eesti Päevaleht	42	4
MK Estonia	19	2

Kohalike lehtede nimetamine sõltus sellest, missugustesse valdadesse olid sattunud küsitluspunktid, seega ei saa siin nimetustest korralikku statistikat teha. Liati ei öelnud paljud vastajad otsest nimetust, vaid piirdusid üldistavalt „vallalehega“.

Kokku mainis väljaandeid täpsemalt või umbmäärasemalt 40% vastajatest. Kontekstist välja rebides võib öelda, et suhteliselt palju mainiti Pealinna ja Stolitsat -28 korda, mõnel juhul lisades, et seoses parkidega. Ka eesti- ja venekeelne Linnaleht leidis 23 korral mainimist ning Narva elanike poolt sageli Gorod (26 korda).

Nagu televisiooni, nii ka **raadio** puhul teeb Eesti Rahvusringhääling kõige silmapaistvamat keskkonna-alast teavitustööd. Raadiosaadete loetelus mainiti ERR´i selgemini eristatavalt 105 korda – eriti Vikerraadiot (59 korda) ja Raadio 4 (31 korda). Vikerraadio saadetest kordusid muudest sagedamini Huvitaja ja Kuula Rändajat.

Muudest kanalitest mainiti mõningaid kordi Kuku raadio saateid, Elmarit, Russkoje Radio` t ja Sky` d.

Uudisteportaalidest mainiti põhiliselt Delfit (142 korda), ERR (87 korda) ja Elu24 (23 korda)

Eesti loodusajakirjadest on jätkuvalt esikohal Eesti Loodus (108 korda), millele järgnesid Horisont (48), Eesti Mets (40) ja Looduse Sõber (10).

Keskkonnaportaalist mainiti Rohelist Väravat 28 korda, Bioneerit 13 korda ja üht-teist muud kokku 17 korda.

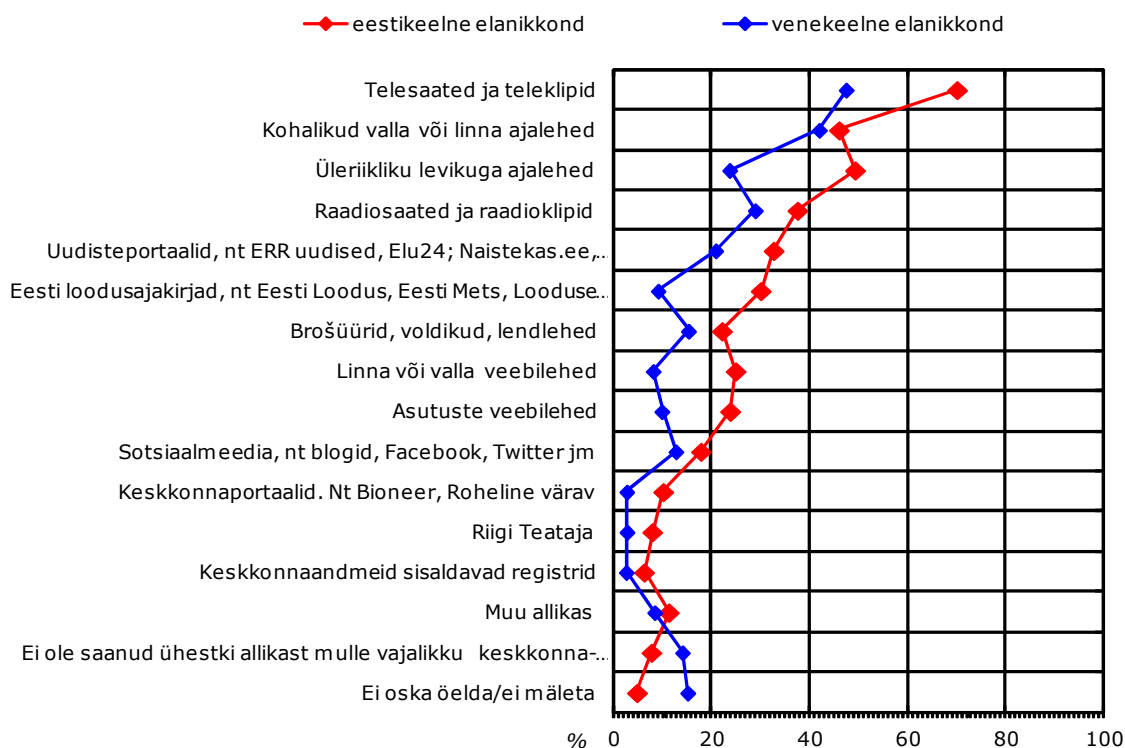
Sotsiaalmeediast pakuti põhiliselt Facebook'i (87 korda), veidi ka Twitterit (8 korda), Odnoklassniki (7 korda), üldmõistena blogisid (7 korda).

Keskkonnaandmeid sisaldavate **registrite** osas leidsid mainimist põhiliselt Maa-ameti omad (11 korda). Ülejäänud mingeid gruppe ei moodustanud (15).

Omalt poolt märgiti juurde muu allikana põhiliselt sõpru-tuttavaid-kolleege ning internetti, veidi ka oma silmi/isiklikku kogemust või kooli.

Võrreldes keskkonna-alase info hankimist eesti- ja venekeelse elanikkonna seas on sarnaselt varasema uuringuga näha, et vähemalt eesti kanaleist leitakse venekeelses elanikkonnas vajalikku keskkonna-alast infot märksa vähem, sest kokkupuuted selle meediaruumiga on väiksemad. Eriti märgatav on lõhe televisiooni ja üleriigiliste ajalehtede-ajakirjade puhul. Ankeedis oli olenevalt keelest toodud erinevad väljaannete näited, ent sellegipoolest erinevad arvud märkimisväärselt. Mitte-eestlaste puhul on televisiooni järel teisel kohal kohalikud ajalehed, eestlastel üleriigilised. Telesaadetest või -kanalitest märkisid venekeelsed vastajad sageli nii AK-d kui PBK-d. Raadio puhul teeb tublit tööd Raadio4.

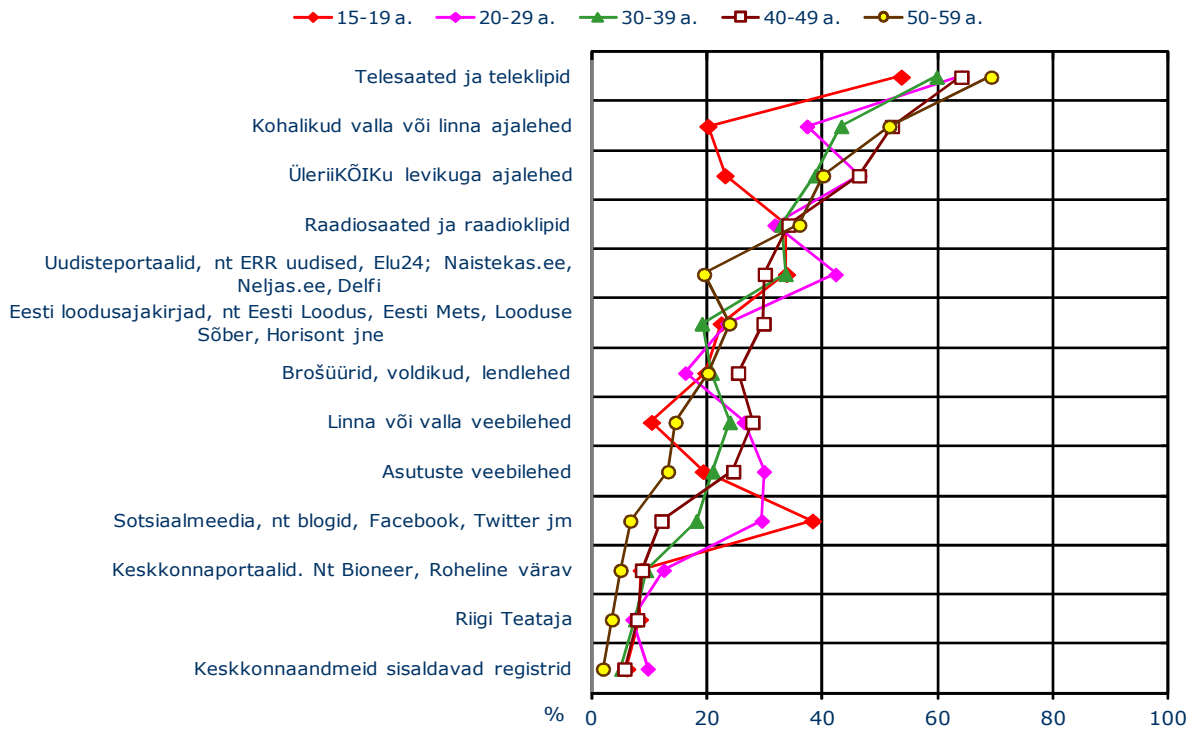
Joonis 45. n=vastajad antud taustrühmas

Võrreldes andmeid vanuserühmade lõikes on selge, et televisioon on kõige olulisem kanal olenemata vanusest või mistahes muust uuritud taustatunnusest. Muude kanalite puhul aga tekivad juba märgatavad lõhed noorema ja vanema elanikkonna vahel. Noorimate vastajate (15-19 a.) seas järgnevad TV-le sotsiaalmeedia, mõningase vahemaaga uudisteportaalid ja raadio. Kõik muud kanalid on selles vanuserühmas selgelt vaid väheste huviorbiidis. Vanimate vastajate (üle 50 aasta) puhul on vastupidi ning olulist rolli mängivad ajalehed,

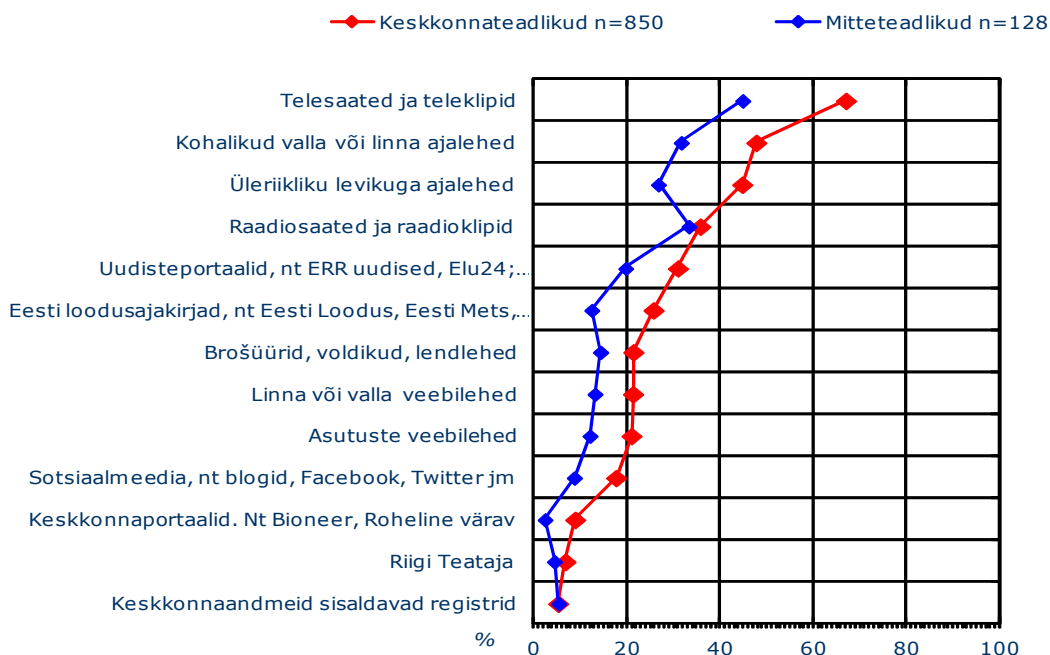
eriti kohalikud. Sellegipoolest on ka vanemate inimeste seas järjest enam internetikasutajaid. Uudisteportaale on keskkonna-alase info kanalina maininud 20% 50-59-aastastest vastajatest. (Joonise selguse huvides ei ole eraldi välja toodud 60-74 a. vanuste gruppi, sest nende tulemused ei erinenud eriti eelmisest vanusegrupist).

Joonis 46. n=vastajad antud taustrühmas

Vaadates tulemusi keskkonnateadlikkuse seisukohalt, mida vastajad enesehinnangu korras määratlesid (vt. osa 3.6), paistab, et suurim erinevus info saamises puudutab televisiooni ja trükimeediat, kusjuures raadio puhul nimetamisväärsset erinevust ei ilmne.

Joonis 47. n=vastajad antud taustrühmas

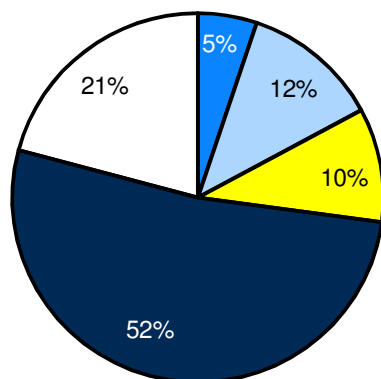
3.6 Postimehe vahelehe Looduse Häält tuntus

Kogu elanikkonnast on Looduse Häält näinud 27%, lugenud 17%.

2010.a. olid arvud veidi suuremad – alati või mõnikord oli lehte lugenud 25%, suurem osa küll vahete-vahel (17%).

Joonis 48. n=kõik vastajad

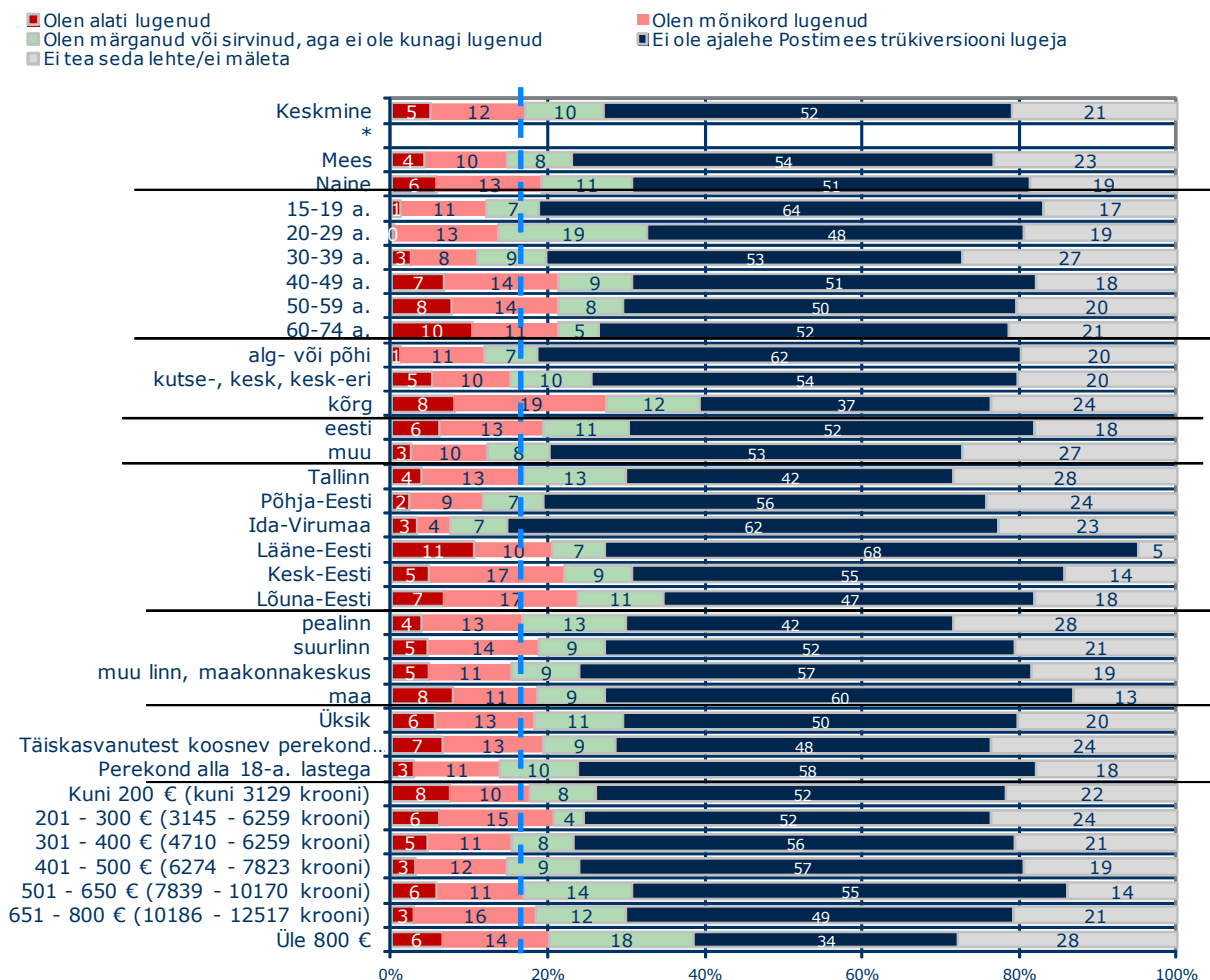
- on alati lugenud
- on mõnikord lugenud
- on märganud, aga ei ole kunagi lugenud
- ei ole Postimehe trükiversiooni lugeja
- Ei tea seda lehte/ei mäleta

Kui arvestada, et pool elanikkonda ei loegi Postimehe trükiversiooni, siis selle ajalehe lugejatest on Looduse Häält rohkem või vähem lugenud 35%. Ligi 1/5 Postimehe lugejaist on Looduse Häält küll märganud, ent lugenud ei ole. 44% Postimehe lugejaist vahelehte ei mäletanud.

Taustrühmade võrdlus näitab, et Looduse Hääle lugemine sõltub põhiliselt vastajate vanusest, haridusest ja keelekasutusest: keskmisest enam loevad seda üle-40-sed, kõrgharidusega vastajad ja/või eestlased. Muud erinevused taustrühmade näitajates on suuresti seotud nende erisustega. Siiski on mingi osa lugejaid ja lehe märkajaid kõigis taustrühmades.

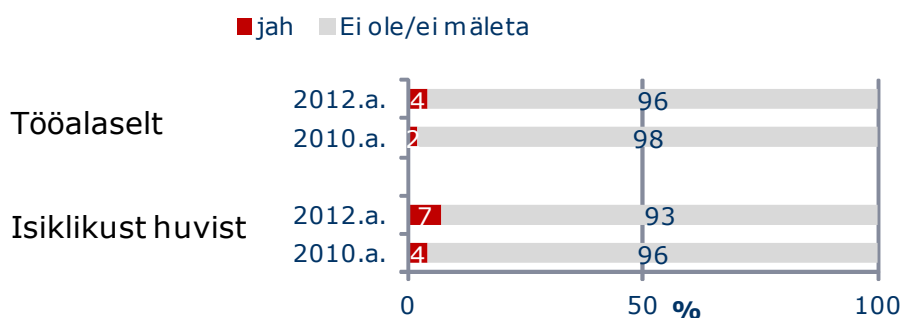
Joonis 49. n=kõik vastajad

3.7 Info otsimine veebilehelt www.keskkonnainfo.ee

Keskkonnainfo veebilehelt info otsimine areneb vaevaliselt, kuid teatud arengut võib täheldada.

Joonis 50. n=kõik vastajad

Töölasele on portaalist otsitud järgmist infot (väljakirjutused):

Lastele õpetamiseks loodusõpetuse tunnis
Loodusmaterjale lastele õppematerjaliks

Taimede viktoriiniks infot
Laste jaoks midagi
Joogivesi
Järved
Merekeskkond
Välisõhu puhtus ja mürareostus
Otepää looduspargist
Looduskaitsealade kaitsekorraldus - kavasad
Looduskaitse teemad
Matkarajad
Matka jaoks
Matkaradu
Maastikukaitsega tegelevad
Metsanduse alast (nõudeid), puurkaevude veetarbimise kohta
Metsatöõdega seoses
Metsade kohta
Prügi mahapaneku kohta
Prügi teema
Jäätmekäitlus
Eraldatud rahade kulutamine
Taastuvenergia kohta, projektide kohta
Kiiritus
Töökeskkond
Tööga seonduvat
Planeeringud
Keskkonnaalane seadusandlus
Seaduseid
Ametialast
Tõlkeid
Erinevad

Isiklikust huvist on otsitud (väljakirjutused):

RMK alad
Matkamise kohta
Matkamajad
Matkarajad
RMK (metsamajade)
Ilusad kohad Eestimaal (raske leida, kuna info ei ole ühes kohas)
Matkamiskohad
Puhkuse võimaluste kohta looduses
Matkaradu ja mängu looduses
Matkaradade kohta, kuhu minna
Puhkekohad; rabade ja saarte info
Rahvuspargid, matkarajad
Puhkamise ja matkamise eesmärgil
Puhkekohad, matkarajad
Matkamisvõimalused
Jäätmete äraviimine

Prügimajandus
Jäätmeveod
Prügiveo teema
Prügi ladustamine
Metsandus
Metsaalane
Seoses metsandusega (kuuseistikud)
Puude kasvu kohta
Metsandusega seoses
Keskkonnaalane seadusandlus
PRIA toetused
Maade kohta (maa piirid)
Merekeskkond
Joogivee kvaliteet
Veekogude asupaik; jõgede veetase
Taastuenergiaga seostuv
Nõiakaevu asukoht
Loodushoiu kohta maal
Looduskaitse probleemid, keskkonnakaitse
Looduse kohta
Keskkonna mõju inimesele
Õhk; temperatuur
Õhk
Kalastuskohad; järved
Kalastuse kohta
Kalahooajad, keeluajad; kust püüda; kust load taotleda
Midagi seoses RMK metsaviktoriiniga
Keskkonnateema lapsele koolis (loomad, taimed)
Koolis on vaja olnud referaate
Ülikooli tarbeks projekt
Kellegi teisele tööalast
Tööotsing
Kuidas kasutada ära loodusressursse

3.8 Info otsimine Maa-ameti Geoportaalist

Ka Geoportaal on seni üsna kasutamata allikas suurele osale elanikest. Infot on sealt otsinud:

	%
Tööalaselt	5
Isiklikust huvist	11

Tööalaselt on otsitud (väljakirjutused):

Kaardid
Kaardiinfo
Eesti kaart
Kinnistu kaarte
Oma valla kaart

Kinnistute kaarte
Kinnistu andmed; kataster
Katastriüksused; kitsendused elektrivõrguga seoses
Maaüksuse asukoht
Maaplaan
Plaane
Konkreetsed plaanid, asukohad
Objekti omanik; objekti suurus, asukoht
Maaomandiga seotud küsimused
Naaberkruntide piirid
Maakatastri andmeid
Maakatastrid
Maade kuuluvuse küsimused, maaüksuste piirid
Konkreetsed maatüki kohta infot
Aadressid
Talukoha nimed
Kaitstavad liigid; katastri piirid
Puurkaevude kohta (hoovide asendiplaanid)
Elektriliinide asukohad
Kultuuriväärtused
Taimekaitsevahendid
Rohealadega seotud info
Maamaksu info
Maaküsimused; maamaks
Maastikukaitsealad
Kitsendused jne
Reoveepuhasti asukoht
Koolis

Isiklikust huvist ajendatud otsingud (väljakirjutused):

Oma kinnistu kohta 14 korda
Isikliku metsaga seotud kaarte
Vanemate maa
Maatüki asukoht
Kaardid 6 korda
Kaarte; kirjeldusi
Ajaloolised kaardid, mulla kaart
Katastrikaardid ja ajaloolised kaardid
Vaadanud kaarte, teede paigutus, talude piire
Kaardid, rannajooned saartel
Maa katastris eramaa täpsete mõõtmete saamiseks
Katastriüksused, looduskaitsealad, ehituskeelualad
Maakatastri tunnused
Kinnistute asukohti
Maakataster, mullastik
Seoses planeeringutega
Maakatastrid
Maatükkide asetus, kuidas on reljeef, kuidas jõed jooksevad

Maakatastrid; pinnase vaatlus
Katastriüksuste kohta
Kinnistu register
Seoses maaga
Kinnistu plaan
Maapiirid
Katastriüksuste info
Erinevate kruntide kohta informatsiooni

Maa ost-müük
Suvilaga seoses
Otsime maamaja
Suvila kohta
Vanemate maa asukoha otsing
Otsisin vanemate kodumaja
Otsisin konkreetset maatükki
Vanade talukohtade info
Möötsin maa-ala
Arvandmed korteri ja suvila kohta
Maanteed
Harjumaa kaart
Andmete asukoha kohta
Asukohti
Liikumisvõimalusi
Kaardistamine

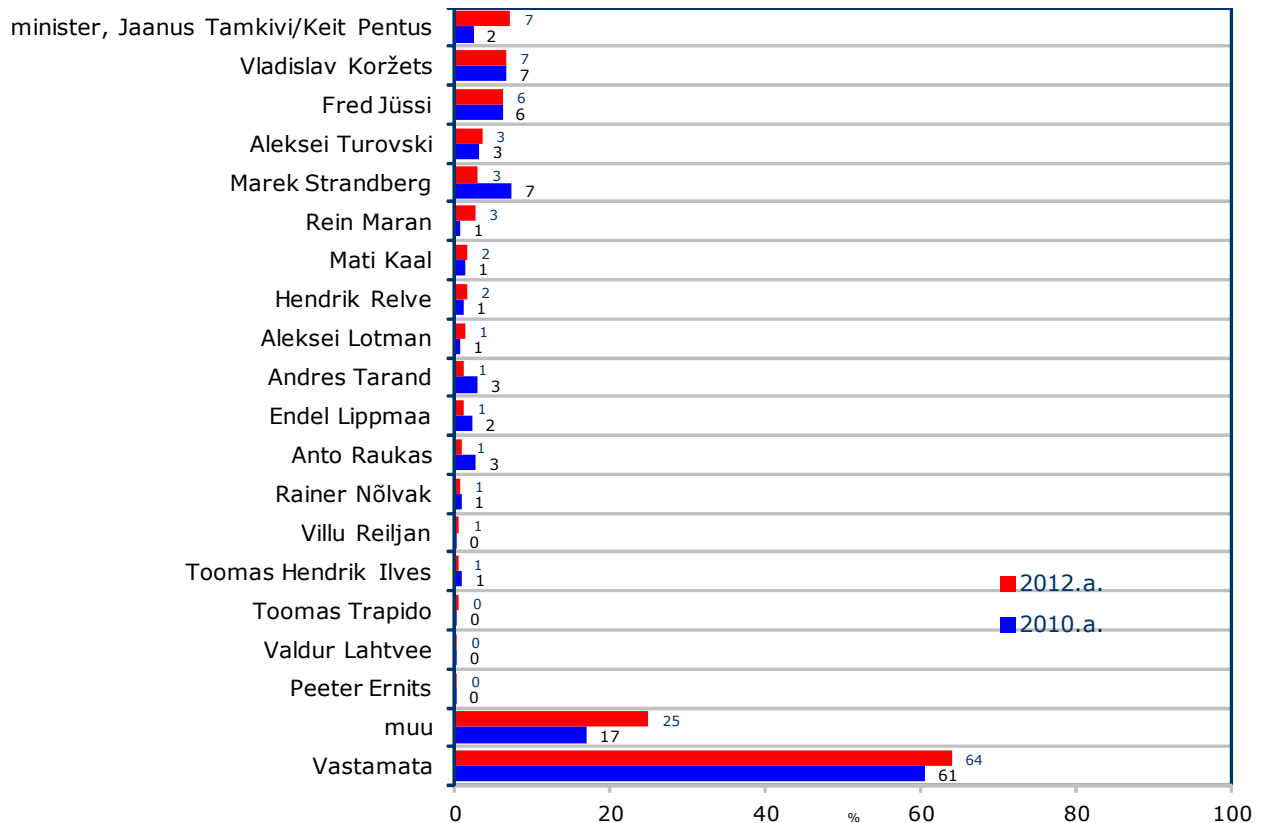
4 Arvamusliidrid

Vastajatel paluti nimetada kuni 3 isikut, kelle arvamust keskkonnaküsimustes nad kõige rohkem hindavad.

Vastuseid andis ca 1/3 vastajaskonnast. Nimesid, mille järgi on 0%, mainiti küll vähemalt 5 korral, ent koguarv jäi alla 10.

Tuleb tõdeda, et pakutud nimede ring ei ole 2 aastaga peaaegu muutunud. Erinevusi on vaid mõne nime kordumissageduses.

Joonis 51. n=kõik vastajad

Nimed, mis esinemise vähesuse tõttu on ühte gruppi koondatud, ent mainitud siiski 3-4 korda:

Jaan Riis, Ain Allas, Peeter Võsa, Üllar Luup, Ragnar Kond, Edgar ja Remo Savisaar, Mark Soosaar, Vahur Kersna.